

Ang Iliada - Bersyong Pangkabataan

Isinalin at Binuod ng isang Hampaslupa (KlassMagicker)
-rdbt.17+ilyada@gmail.com-

June 19, 2021

Attribution-ShareAlike 4.0 International (CC BY-SA 4.0)
(<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>)

Lista ng Palaman

Lisensya	i
Pambungad	iii
I. Ang Galit ni Achilles	1
II. Ang Pagtitipon mga Hukbo	7
III. Pagsusuri ni Helen ng mga Kampeon	10
IV. Gumuho ang Kasuduaan	15
V. Paglaban ni Diomedes sa mga Diyos	18
VI. Pagbalik ni Hector sa Troy	25
VII. Duwelo ni Ajax at Hector	31
VIII. Pag-ikot ng Laban	36
IX. Ang Embahada kay Achilles	41
X. Pagtingkayad sa Gabi	47

Pambungad

Galing sa **Project Gutenberg** ang pinagbatayan ko nito. Maraming salamat sa kanila.

Ang nagsulat ng Iliad ay si Homer. Para hindi makalimutan, tandaan si Homer Simpson. (di ko alam kung paano makakatulong ito, pero whateverrrr)

Ang mga pangalan ng libro ay kinuha ko sa isang **quizlet**. di ko alam kung legit ito, dahil wala akong makitang ibang *source*.

Ang nagsalin ng Ilyada ay napakabulok magtagalog. Magtiis na lamang mga sa pangit ng salitang napipili, sa mali-maling tayp ng salita, at sa mahinang gramatiko.

Ginawa ko ang makakaya ko upang ang storya ng Iliad ay manatiling buo, pero inilaad para mas madaling. Pa-kontak na lang po kung meron kayong napansing mali.

Salamat sa pagdownload at enjoy po!

Libro I

Ang Galit ni Achilles

Galit si Apollo sa mga Achaeen. Bakit naman mainit ang kaniyang ulo?

Kasi naman, niwalanghiya ni Agamemnon si Chryses, pari ni Apollo. Hinihingi lamang ni Chryses ang kaniyang anak na babae, kahit na kailangan magbayad ng pantubos. Ano naman sinabi ni Agamemnon sa Trojan?

“Ay tanda, ang iyong anak ay sakin na. Duon siya sa kaniyang habihán at saking higaan, if you know what I mean. Di ako takot sa setro ng Diyos mo. Lumayas ka na.”

Siyempre si Chryses nasaktan. Sino bang hindi? Kaya, nagdasal sya. “Apollo, solid nga dali, para sa iyong matapat na pari. Paki patay nga yun tarantadong mga Danaan (Ibang pangalan ng Achaeen).”

“Sure bro.” At sa sa ganun, nagkameron ng pandemya ang mga Achaeen. (Pa extra lang to, pero kapag tama ang basa ko, si Apollo ay hindi nagbigay ng isang sakit, pero siya yun sakit. As in, siya mismo yun pumapatay. Pinapana niya kaya sila namamatay. Weird.)

Sa loob ng siyam na araw, pinagpapatay ni Apollo ang ang mga mula at mga aso (NOOOO! bakit yun doggies...) Sumunod ang mga tao, at ang pagsunog sa mga bangkay nila. Sa ika sampung araw naisipan ng mga Griyegong, baka dapat meron tayong gawin dito. Para na lang gobyerno natin!

At hindi pa nagkusa itong mga ito, hindi, sinabihan si Achilles ni Hera na BILISAN NINYO MGA GAGO, MAGPULONG-PULONG KAYO AT BAKA KAYO’Y MAUBOS. NAKAKAAWA KAYONG TINGNAN GAL-

ING DITO SA TAAS.

Sinimulan ni Achilles ang pagpupulong. “Ok, Agamemnon, alam mo ba kung anong nangyari at bakit merong galit na Diyos satin. Meron ba tayong nakalimutaang ialay?” (LOWKEY inaakusahan si Agamemnon)

Si Calchas, isang propeta, ang nagsalita, “Pumangako muna kayo, cross your heart hope to die, na hindi ninyo ako papatayin. Sigurado ako, bato-bato sa langit ang mataman huwag magagalit, na meron masasaktan sa aking sasabihin. Ang isang simpleng tao tulad ko ay wala sa kapangyarihang taglay ng isang hari.”

“Promise bro, walang kahit isang Danaan makahahawak sa iyo, kahit hindi mo banggitin ang pangalan niya EHEM *Agamemnon*. Nayon, anong nangyari?”

Salita ni Calchas, “Hindi siya nagagalit dahil meron tayong nakalimutang gawin. Si Apollo ay nagagalit dahil merong isa diyan na lumabag sa kanyang pari. Ayaw pakalwan ni Agamemnon ang anak ni Calchas o kaya’y tangapin ang pantubos. Darating at darating ang mga problema sa mga Achaean kapag hindi natin maibalik ang anak ng pari at sumakripisyo ng mga isang daang baka.”

Super offend namin itong Agamemnon, “Ay aba Calchas, bakit ka ba walang masabing maganda tukol sa akin? Itinakda ko ng ang aking mga mata sa anak ni Chryses. Mas mahal ko pa siya kaysa sa aking asawang si Clytemnestra, na super plain. Ibabalik ko siya dahil kinakailangan ko itong gawin, pero itupad muna ninyo ang aking kondisyon. Ihanap ninyo ako ng kapalit. Ako ang iisang lalaki sa buong Argives na mawawalan kapag kukunin ninyo ang anak ng pari.”

Sumagot si Achilles, “Pinakamarangal na anak ni Atreus, ang pinakamasakim sa lahat ng katauhan, saan po kaya kami makakahanap ng pagong babae ninyo? Wala po kasing sari-sari store na nagbebenta ng ganun. Paki balik ng ang babae, sa susunod nating pananakop, pinangangako ko ika’y bibigyan ng kahit gaanong karaming babae gustohin mo.”

Sabi namin ni Agamemnon, “Pinakang matapang na Achilles, iyang mga kagaguhan mo ay hindi uubra sa akin. Ano ako tanga? Ikaw mismo merong babaez, at sinasabihan mo ako na pakalwan si Chryseis (pangalan ng anak ng pari). Ibigay mo yun sa iyo o baka yun kay Ajax o Odysseus. Pero ipambukas nanatin ito. Maghanda kayo ng barkong sasakyan ni Chryseis at isang daang

baka ihahandog sa Diyos. Magpadala rin tayo ng isang pinuno, si Ajax o si Idomeneus o baka kayo po anak ni Peleus? Baka sakaling ihandog ka kay Apollo siya'y huminahon.”

Kumunot ang nuo ni Achilles, “Napakasakim mo. Sinong Achaean ang susunod sa mga gusto mo, kahit man patago o palabas ang laban? Wala akong personal na away sa mga Trojans, at wala rin sila sa akin. Merong dagat at bundok na naghihiwalay sa amin. Sumunod kami sa mga gusto mo, manong Bastos (wala akong kinuhang libertaryo sa linyang yaan, like holy shit sanabihan ng Sir Insolence si Agamemnon ni Achilles sa kopya ko) para sa iyong tagumpay sa mga Trojan. Kinakalimutan mo na ikaw ang merong utang? At kami ay tinatakot mong nakawan ng aming pinaghirapang premyo? Nuong huling pangdarambog natin ng Troy, mas maliit ang aking nakukuha kaysa sa iyo, kahit mas malaki ang naitulong ko. Umuwi na lang kaya ako sa Phthia para hindi ako makatulong sa iyo. Napaka-toksik mo eh.”

Sagot ni Agamemnon, “Tumakas ka kapag gusto mo; meron naman ibang gagawa ng aking mga hinihiling. Ikaw lang naman ang iisang masumpungin sa lahat ng mga hari dito. Kahit anong tapang mo, hindi ba ang langit ang nagpalakas sa iyo? Umuwi ka kapag gusto mo, wala naman akong pake. Ibabalik ko si Chryseis dahil ito ay gusto ni Apollo, pero pupunta ako sa iyong tolda at kukunin ko si Briseis. Ito ang aking *ABSOLUTE POWER MOVE*.”

Nagalit si Achilles. Pinag-iisipan na niya kung dapat patayin na niya ang putangina na ire o magpakumbaba na lamang. Bumaba si Athena at hinugot ang olandes na buhok ni Achilles. Siya lang ang nakakati kay Athena. Tanong ni Achilles, “Ano po ang ginagawa ninyo dito? Pinapapatay po kaya si Agamemnon, dahil masaya kong tatapusin yun putik na iyon.”

“Galing ako sa langit at sinasabihan kita na pigilan mo ang sarili mo. Huwag mo siyang kalalabanin. Sigawan mo siya kung nais mo, pero huwag na huwag kayong magapapatayan.”, ang sabi ni Athena.

“Hmp. Sige.” ang balik ni Achilles.

Bumalik si Athena sa Olympus. Ibinalik ni Achilles ang kanyang espada sa bayna.

Pero galit parin si Achilles.

Sinigaw ni Achilles, “Lasingero, mukhang aso at mahina ang loob! Mas ginusto mo pang tumaba at nakawin ang kayamanan ng bumabara sa iyo.

Pinangangako ko sa setrong ito, ang mga Achaean ay hahanapin ako pero hindi ako mahahanap. Sa araw ng iyong pagkabagsak, sa araw na mamatay ang iyong mga tao sa kamay ni Hector, hindi mo malalaman kung paano tulungan sila at ang iyong puso ay mapipilas dahil inisulto mo ang pinaka matapang na Achaean.”

Umupo si Achilles at nagsimulang tumayo si Agamemnon. Pero nauna si Nestor, ang tagasalita ng Pylians. Sabi ni Nestor, “May malaking kamalasan ang nahulog sa bayan natin at sigurado ang hari ng Troy, si Priam, at ang kanyang mga anak ay sasaya sa away na ito. Naging kaibigan ako ng mga ilan sa pinakamalakas na tao sa mundo, mas malakas pa sa inyong dalawa (*humble brag* pa more tanda. Inilahad niya yun mga friends nya, di ko na inilagay dito.) Lahat sila ay nakinig sa aking payo at sinasabi, kaya kayong dalawa ay makinig. CHILLLLLLLL. Agamemnon, huwag mong kukunin ang babae ni Achilles (translate: One Direction - Steal My Girl) dahil ito ay ibinigay ng mga anak ng Achaean sa kanya. Achilles, tigilan mo ng galitin ang hari, kahit man Diyos ang nanay mo, mas maring taong meron si Agamemnon na tutulong sakanya.”

Tugon ni Agamemnon, “Ginoo, lahat ng sinabi ninyo ay totoo, pero itong tao nito ay may gustong mamahala sa lahat. Hindi ko paninindigan ito. Ginawa nga siyang malakas na mandirigma ng langit, pero pinayagan ba siyang sigawan ako?” (DI MO LANG ALAM)

Sumabat si Achilles, “Hindi na nga ako makikinig. Wala akong aawayin para sa babaeng yaan. Walang kang nanakawin kapag ayaw mong pinturan ko ang sibat ko ng dugo mo.”

Nagsibalikan sila sa kani-kanilang mga barkong nakapark sa daungan. Nakita ni Achilles ang kanyang boyfriend, ang anak ni Menoetius, si Patroclus (debate kayo, best friends or gay, you choose. I like na sila ay gay for each other, kaso dito sa Iliad, para talaga silang just super best friends. Sa ibang depiksyon, walang laban, they GAY FOR EACH OTHER.) Si Agamemnon ay naghahanda na ibalik si Chryseis kay Chryses. Nag-impake siya ng isang *hecatomb* (o isang daang baka) at sinama si Chryseis sa barko. Ginawi niyang kapitan si Odysseus.

Pero, hindi ni Agamemnon limut ang kangyang pangako. Pinatawag niya si Talthibius at Eurybates. “Pumunta kayo sa tolda ni Achilles at kunin ninyo si Briseis. Kapag hindi siya sumunod, ako mismo ang pupunta.”

Nahanap nila ang tolda, pero nahanap rin nila si Achilles. Sumimangot siya at sinabi, “Pinadala kayo ni Agamemnon no? Hindi ko kayo kaaway, siya at siya lamang. Babe, baki labas nga si Briseis. Pero kayo ang maging husga ko, kapag ako’y kailanganin ng mga Achaean, kahit anong hanap nila hindi nila ako makikita. Si Agamemnon ay punong-puno ng galit, hindi niya iniisip ang kanyang mga tao.” (love you Achilles, pero *hypocritical* much?)

Pagkatapos ibigigay ni Patroclus sa dalawa si Briseis, umiyak si Achilles. Sa tabi ng dagat isinigaw niya, “Inay! Walang hiya po ni Agamemnon!”

Nakinig ni Thetis ang mga hiyaw ng kanyang anak, at tumaas galing sa ibaba ng dagat. “Anak, bakit ka na-iyak? Sabihin mo lahat sa nanay mo.”

“Alam mo na naman ah? Bakit ko pa sasabihin.” Sabi ni Achilles. Pero tuloy parin ninyang ikuwento ang mga naganap. (dito, binuod lang talaga ni Achilles ang nangyari. Di ko susulat yun dahil fuck you.) “Inay, paki sabi po kay Zeus na sana ang mga Trojan ang manalo sa gerang ito. Para mawasak iyong walang kwentang Agamemnon. (SPITE)”

Nayon, si Thetis naman ang umiyak. “Anak ko, huwag kang mag-alala. Itsitsismis ko kay Zeus lahat. Pero ang alam ko ay nakiki-party siya sa mga Ethiopian at sa ika-labing dalawang araw pa ang ang kaniyang balik. Dito ka lang at pigilan mo lang ang sarili mong patayin si Agamemnon.”

Ang mga tauhan ni Agamemnon ay nakarating na sa Troy. Ibinalik ni Odysseus si Chryseis kay Chryses. Inilabas rin ni Odysseus ang hecatomb para maalay kay Apollo. Niwisikan ng harina ang mga ihahandog. (ritwal shit)

“Diyos ko, oks na po.” at pinatay at binalatan (no, di ko papaltan yun ‘binalatan’) nila ang mga baka. Nakinig ni Apollo at tumigil sa kanyang pagpatay. Inialay nila ang ilan sa karne at ang natira ay kinain ng mga tauhan ni Agamemnon.

Nag-piyesta sila hanggang dumilim. Sa liwayway, nagsibalikan na ang mga tauhan. Natuawa si Apollo kahapon sa kanilang selebrasyon, kaya’t pinabilis niya ang kanilang byahe.

Sa ikalabindalawang araw, nabalik na si Zeus sa kanyang trono. Umakyat si Thetis at yumuko, “Zeus, diba tumutulong naman ako? Pagbigyan mo ang hiling ng aking anak na ang mga Trojan ang manalo.”

Sagot ni Zeus, “Siguradong aawayin ako ng aking misis. Sige.”

Nagplano ang dalawa at pagkatapos ay umuwi na. Pagbalik ni Zeus sa Olympus, tumayo ang mga nakaupong Diyos at Diyosa. “Nakita kita, asawa,” Simula ni Hera, “Kasama mo si Thetis na mukhang titi. Anong ginawa ninyo?”

“Hera, hindi ka dapat umaasa na sasabihin ko lahat sa iyo. Kapag dapat mong malaman sasabihin ko. Tanong ka ng tanong eh.”

“Anak ni Kronos, ano-ano ang pinagsasabi mo? Tanong ng tanong? Pina-payagan ko nga ikaw gawin kung ano-anong gusto mo. Siguro ay may hiningi siya sa iyo no? Hinihiling niya ng ang kanyang anak ay ang manalo sa giyera? Ganun ba, asawa?”

Kinanta ni Zeus ang *chorus* ng HUMBLE. ni Kendrick Lamar. Sa pag-papakita ng kapangyarihang taglay niya, umupo at natakot na lang si Hera.

Lumapit si Hephaestus kay Hera. Binigyan ni Hephaestus siya ng isang baso puno ng nectar. “La talagang kukumpera kay ’tay.” Umoo na lang si Hera.

Libro II

Ang Pagtitipon mga Hukbo

Nagpadala ng panaginip si Zeus kay Agamemnon. “Dalhin mo ang iyong mga sundalo sa Troy at sakupin ninyo. Tutulongan kita sa iyong pagsugod. *This message was brought to you by Zeus Almighty.*”

Nagising si Agamemnon. Nagpatawag siya ng isang agarang pagpupulong (EMERGENCY MEETING) ng mga pinuno. Inumpisahan ni Agamemnon ang pagpupulong, “Binigyan ako ng mensahe ni Zeus. Sasakupin natin ang Troy. Ang langit ay pobor saatin. Pero, gusto ko munang suriin ang katapangan ng ating tao. Sasabihin ko sa kanila ay tayo’y pinatatakas na; Titigilan mo sila sa pag-alis. Gets?”

Tumayo si Nestor, “Kung merong ibang nagsalita tungkol sa iyong mga sinabi, walang maniniwala. Pero ang pinakamataas ang nag-utos, so it’s good (YOU CAN ALWAYS TRUST THE GOVERNMENT).”

Nagpatawag si Agamemnon ng ikalawang pagpupulong. Nayon, lahat ay kasama. Tumayo siya at ipinahayag sa mga sundalo, “Si Zeus ay nagpadala sa akin ng isang masamang balita. Pinangako ni Zeus na dadambungin natin ang lungsod ng (LUCENA) Troy. Subali’t lahat, kagabi ako’y dinalaw ng isang panaginip. Kahit na kay raming namatay sa giyerang ito, pinatatakas na tayo ni Zeus. Sayang ang lahat na ating pinaghirapan. Ang mga sanang alipin. Ang sanang ginto. Nayon at tayo ay umuwi. Sabik na siguro ang ating mga asawa at anak na bumalik tayo.”

Nasayahan ang mga sundalo, at mabilis na sumunod. Pumunta sila sa kanilang mga barko upang maghanda ng kanilang pag-uwi. Sa taas ng Olympus, nakita ni Hera ang pagbalik ng mga Argives sa mga barko. Pinababa

niya si Athena para tigilin ang pagtakas.

Hinanap ni Athena si Odysseus at sinabi sa kaniya, “Tatakas kayo? Papayagan ninyo si Priam angkinin si Helen? Kay raming namatay upang maibalik siya! Bilisan mo, kausapin mo ang mga tao para hindi sila umalis.”

Alam ni Odysseus ang boses ay nanggagaling sa isang Diyos. Hiniram ni Odysseus ang tungkod (staff, di ko alam kung pano isasalin eh) ni Agamemnon.

Kapag nakakita siya ng isang kataasan, “Ginoo, ang pagtakas ay para sa duwag po. Dito lang po tayo, hindi natin alam kung ano ang tutoong intensyon ni Agamemnon. Baka sinusuri tayo ng hari.”

Kapag naman sundalo lamang, hinahampas ni Odysseus ng tungkod at sinasabi, “Hoy *boy*, walang takasan. Wala ka bang karangalan? Balik!”

Lahat ay nagsibalikan nga. Pero may isang reklamador. Si Thersites. Pangit daw siya, pilay sa isang paa, kuba ang likod, ang ulo ay patusok at kalbo. (Parang kamukha mo...) Kilalang reklamador itong si Thersites, dati pa ay kay Achilles at Odysseus nagrereklamo. Nayon, kay Agamemnon siya nag-tweet (well sigaw, pero sino ba ang nagsusulat).

“Agamemnon, da fuck ginagawa mo? Kay dami mo ng ginto at tanso sa iyong tolda. Kami mismo nagbibigay sayo! Mas magaling si Achilles kaysa sa iyo. Kinuha mo yun babae ni Achilles. Kung lumaban sa iyo yun, siguradong hinding-hindi mo na siyang iinsultohin.”

“Hoy Thersites”, Simula ni Odysseus, “Tigil na sa sitsit mo. Wala ka bang hiya? Sinisigawan mo ang hari ng mga Achaean! Ano naman kapag binigiyan natin si Agamemnon ng mga dambong? Siya ang ating hari at siya ay binigiyan respeto! Kapag nakinig ko pa ikaw magrekalmo, I SWEAR, pupugutan ko ang sarili ko o huhubadan kita para matuto ka ng hiya.”

Tapos binugbog ni Odysseus si Thersites gamit ng tungkod. Naawa at natawa ang mga sundalo. May isang nagsabi sa katabi niya ito ata ang pinakamalaking tulong ni Odysseus sa buong hukbong.

Pinuri ni Odysseus si Agamemnon, because lang, tapos pinaalala niya ang propesiya sa mga Achaean, “Merong nahusgahang isang babala. Walong sisiw kasama ang kanilang inay, bumubuo ng siyam. Isang ahas ay lumapit at pinagkakain ang mga maya (sparrow really). Tumakas ang nanay, pero nahuli rin ng ahas gamit ng kaniyang mahabang katawan. Nayon, ito ang pinakang

importanteng bahagi, biglang naging bato ang ahas. Sa pagkasabi ni Calchas, ito ay isang propesiya, at sa nakikita natin, ito ay nagkakatutuo na. Siyam na taon tayo lalaban sa mga Trojan at sa ika-sampu ay magwawagi!”

Nagsigawan ang mga tao. “Ano ba kayo?” Sabi ng killjoy ekstra-ordinayr, Nestor. “Bakit hindi tayo naghahanda? Inaaksaya lang ninyo ang oras sa mga salita. *Words speaks louder than words* diba? Pero haring Agamemnon, isang mungkahi. Ihati mo ang iyong tao sa mga grupo. Sa ganiyan, malalaman mo kung sino ang mahina ang luob at sino ang malakas.”

“Nestor, napaka-big brayn mo! Maghanda na kayo. Ang magpakita ng kahinaan ay ipapakain natin sa buwitre at askal.”

hanggang naghahanda ang lehiyon, si Agamemnon kasama ni Nestor, Ajax na malaki (the great) at Ajax na maliit (the lesser), haring Idomeneus, si Diomedes, at si Odysseus ay nag-alay ng isang baka kay Zeus. Dinasal ni Agamemnon na sila ang magwagi.

“Nah.” Inisip ni Zeus.

Nayon, ang kasunod na parte ay isang listahan. Lista ng kung sino ang lider at ang mga sundalo nila. Di ko na isinama. Super nakakatamad. Maghanap na lang kayo ng sariling kopya at dun ninyo basahin.

Pinadala ni Zeus si Iris (hi maam!) kay haring Priam, upang madala ang balita na susugod ang mga Achaeans. Nagbalat Polites, anak ni Priam, at sinabi kay Priam, “Tanda, nasa gitna tayo ng gera pero wala kang ginagawa? Nakita ko ang mga Achaeans ay nasugod na. Marami sila, kasing kapal ng dahon o ng buhangin sa dalampasigan. Hector, ikaw ang mamuno sa ating lehiyon.”

Kahit si Iris ay kamukha ni Polites, alam ni Hector na ito ay si Iris.

Ang kasunod ay isa pang lista. Tangina. Lista ng mga tribo na tumulong sa mga Trojan at sino ang namumuno sa kanila.

Yah fuck that. Hanap kayo ng sarili ninyong kopya. Kapag parte yan ng inyong mga pagsusulit, good luck na lng.

Libro III

Pagsusuri ni Helen ng mga Kampeon

Sa dilim ng gabi, nakalinya ang mga Trojan sa labas ng kanilang siyudad. Lumapit ang mga Achaean. Galing sa panig ng mga Trojan, lumabas si Paris. Sa kanyang balikat ay ang balat ng pantero. Meron siyang dalawang bibit na sibat, isang espada, at pana.

Nakita ni Menelaus, hari ng 300^{TM}, at natuwa. Makukuha na niya ang kanyang matagal na Hinihiling. Higanti.

Ok ok. Ipaliliwanag ko muna kung bakit nasa giyera ang mga Achaean at Trojan. Kinidnap ni Paris si Helen. Si Helen ay asawa ni Menelaus. Bakit tawag kay Helen ay Helen of Troy? Dahil kay Eris. Si Eris ay ang Diyosa ng kaguluhan.

Hindi ininvite si Eris sa kasal ni Thetis at Peleus (magulang ni Achilles). Nagalit siya. Nagsulat siya sa isang gintong mansas ng ‘para sa pinaka maganda’. Pinagaway ng taltong Diyosa. Si Aphrodite, si Hera, at si Athena. Para sa akin, nakatatanga ang away na ito. Mga punyeta, si Aphrodite ang Diyosa ng KAGANDAHAN. FUCKING THINK, Athena. DIYOSA NG KI-NAADMAN? MORE LIKE DIYOSA NG KATANGAHAN, AM I RIGHT?

So anyways, pumunta sila sa isang pastol, si Alexandros. Ok, ito naman si Alexandros ay anak ni Priam. Kaso nga lang, ang nanay niya ay binangugot na susunugin ni Paris (o Alexandros, Paris ang pangalan binigay sa pagsilang, Alexandros naman ay nung naging pastol) ang buong Troy. Naniwala ang hari at reyna, kaya iniwan nila sa bundok Ida. (This is how you get tiyanak.)

Kaagad na nangaako ng suhol ang mga Diyosa. Pinangako ni Hera na siya'y magiging hari ng buong Europa. Pinangako ni Athena na bibigyan siya ng kaalaman ng buong mundo. Pinangako ni Aphrodite ang pinakang magandang babae sa mundo.

Binigay niya kay Aphrodite ang gintong mansan, cause horny.

Ayun, binigay ni Aphrodite kay Alexandros ang asawa ni Menelaus (sa ibang storya kinidnap talaga ni Paris si Helen). Balik na tayo sa mismong storya.

Umuna si Menelaus. Natakot si Paris. Tatakas na sana si Paris ng sabihan siya ni Hector, "Hoy gago, alam mong ayaw na ayaw ko sa iyo. Mas maayos na di ka na lang pinanganak. Pero, kailangan na magpakita ka ng lakas ng loob, dahil kapag ikaw ay naduwag nayon, iisipin ng mga Achaean na mahina tayo. Baka isipin ng mga yun na pumili tayo ng tagapangtanggol na gwapo lang. Hindi ba ikaw ang lumayag ng karagatan? Hindi ba ikaw ang nagnakaw sa asawa ng isang hari? HINDI BA IKAW ANG NAGSIMULA NITO LAHAT?"

Sabi ni Paris, "Tama lang na magalit ka, kapatid. Pero huwag mo akong tatakutin. Nasa akin ang suporta ng isang Diyosa. Kung ako ay makikipaglaban kay Menelaus para sa kamay ni Helen, gagawin ko to."

Natuwa si Hector at pinaupo ang mga sundalo niya. Nakita ni Agamemnon ito at pinababa ang mga pana ng Achaean.

Sinigaw ni Hector, "Mga Trojan at mga Achaean, makinig kayo. Si Menelaus at si Paris ay maglalaban para kay Helen at ang kanyang kayamanan."

Nagsigawan lahat, parehong Achaean at Trojan. Nagpakuha ng tupa si Agamemnon kay Talthybius galing sa kanilang barko, at si Hector galing sa loob ng Troy. Di ko alam kung bakit kailangan ng tupa para maging *official* ang isang kasunduan, pero whatever.

Si Iris ay nagbalat asawa ng kaniyang kapatid at pumunta kay Helen. "Bilisan mo, magbabakbakan yun ex at asawa mo!"

Natandaan ni Helen si Menelaus, ang kanyang bahay, magulang, Sparta. Iyak ng ikay lang si Helen hanggang papuntang Scaean gate. Kasama niya ang kanyang dalawang katulong, Aethrae at Clymene.

Nang palapit na si Helen, nagsibulungan ang mga kasama ni haring

Priam, “Gets ko naman kung bakit sinugod tayo ng mga Achaean, para lang sa isang babae. Ang hot niya! Kaya mas maayos na ibalik na siya sa mga Griyego.”

Kinawayan ni Priam si Helen. Pinaupo niya ito sa kanyang tabi. “Anak, hindi mo ito kasalanan, tandaan mo. Gawa ito ng mga Diyos. Tanong lang, sino yun kay laking lalaki dun? Yun napakasusyal ang suot. Siguradong hari yun.”

“Mas gusto ko pang mamatay kaysa maging asawa ng iyong anak. Ang daming kong naiwan sa Sparta. Ang mga kaibigan ko, ang aking bahay, ang aking babaeng anak. Para sa inyong tanong, yuon ay si haring Agamemnon.” Tugon ni Helen.

“Ah anak ni Atreus. Paano naman yun mas maliit kay Agamemnon, pero mas malapad ang katawan? Yun kaniyang *armor* ay nasa sahig.”

Sabi ni Helen, “Yan naman ay si Odysseus. Mautak.”

Si Antenor, isang paham, ay sumali sa usapan, “Totoo nga. (meron siyang sinabi tungkol sa pagpunta niya kasama si Menelaus. Something something, speech something. Basta pinuri niya si Odysseus)”

Tumuro si Priam sa isa pang Achaean, “Sino naman itong napakatangkad at may napakalapad na katawan?”

“Yaan naman ay si Ajax na malaki. Yun katabi niya ay si Idomeneus, hari ng Crete. Pwede kong ibigay ang mga pangalan ng lahat mga Achaean diyan, ang hindi ko nga lang makita ay sina Castor at Pollux. Mga kapatid ko. Baka hindi lang sila sumama at nanatili lang sa Lacedaemon, o nasa barko nila at nihihiya dahil sa akin.”

Ang hindi lang alam ni Helen ay ang kambal ay matagal na nasa lupa.

May lumapit na tagabalita kay Priam at sinabi na siya ang mag-pa-official ng laban. Ang dalawa ay maglalaban at kung sino ang manalo ay makakakuha kay Helen. Kahit sino man ang manalo, ang mga Trojan at ang mga Achaean ay muling magiging mapayapa.

Dumating si Priam sa labanan. Pinaghalo ang alak at hinugasan ang kamay ng mga pinuno. Kumuha ng lana galing sa ulo ng tupa si Agamemnon. Pinasa ito sa mga hari at prisepe.

Tinaas ni Agamemnon ang kaniyang kamay upang magdasal at inilaad

ang mga kasunduan.

Hiniwa ni Agamemnon ang lalamunan ng tupa. Nagdasal ang lahat kay Zeus.

Bumalik si Priam sa loob ng Ilius (ang pangalan ng Troy ay Ilius) dahil ayaw niyang panoudin ang laban.

Sinukat ni Hector at Odysseus ang sahig. Nag-draw lots sila upang makita kung sino mauuna. Dinasal ng dalawa na sana ang nagpakana ng giyerang ito ay mamatay sa laban. (no one likes Paris, kahit sariling kapatid ayaw eh.)

Si Paris ang una. Tinutok niya ang kaniyang sibat at tinapon. Tumama ito sa kalasag Menelaus.

Nagdasal si Menelaus kay Zeus. Tinapon niya ang kaniyang sibat sa kalaban. Tumama sa gilid ni Paris at nasira ang kamiseta. Sumugod si Menelaus at gamit ng kaniyang espada, tinamaan niya ang *helmet* ni Paris. Ang espada niya ay nabasag sa tatlo apat na piraso.

Hinawakan ni Menelaus ang balahibo sa *helmet* ni Paris (isipin ninyo yun griyegong *helmet*). Hinatak niya si Paris patungo sa mga Achaeans. Pero nakisawsaw si Aphrodite.

Hinati ni Aphrodite ang tali ng *helmet* para makalwan ang ulo ni Paris. Naramdamin ni Menelaus ito at hinabol muli si Paris. Tapos nilipad ni Aphrodite si Paris (as one does) patungo sa kwarto niya.

Si Aphrodite ay lumapit naman kay Helen sa anyo ng dating mananahi niya sa Lacedaemon. “Halika na bait. Tinatawag ka ng inyong asawa.”

Kilala ni Aphrodite ang boses. “Bakit ba ako palagi ninyong niwawalang hiya? Meron nanaman ba akong bagong asawa? Nanalo si Menelaus, kukunin niya ako at dadalhin pabalik. Ikaw ang pumunta kay Paris kaya. Hintayin mo lang siyang gawin kang asawa o baka kaya alipin. Hindi ako pupunta.”

“Hoy puta, wag mo akong gaganyanin. Palalalain ko ang giyera kaya.”

Natakot si Helen. Sumunod na lang siya sa Diyosa.

Umupo si Aphrodite sa unahan nila. Ipinahiwatig niya sa dalawa, kahit walang sinasabi, ‘and kith’.

“Sinasabi mo na mas magaling ka sa laban kaysa kay Menelaus. Anong

nangyari ha?”

“Asawa, wag kang ganyan. May tulong siya kay Athena eh. Sa ibang araw, ako ang mananalo.”

Balik sa lugar ng laban, hinahanap nila si Paris. Walang makahanap sa kanya, parehong Trojan at Achaean.

Dineklara ni Agamemnon na si Menelaus ang panalo.

Libro IV

Gumuho ang Kasuduaan

Sa tuktok ng Olympus, nagpulong-pulong ang mga Diyos.

Inuuto ni Zeus is Hera. “Huh. Ang mga Diyosang kakampi ni Menelaus ay nakaupo lang. Pero kung ano man, panalo na si Menelaus. Tinakas ni Aphrodite si Paris. Ibalik na si Helen kay Menelaus at itigil na natin ang giyera.”

Nagsibulungan si Athena at si Hera. Tumahik lang si Athena, pero si nagsalita si Hera. “Kay laki ng pagsisikap ko para mapabagsak ang mga Trojan, tapos gaganyanin mo ako? Hindi, hindi ako makikinig sa iyo.”

“Ano bang ginawa ni Priam at ang kaniyang mga anak sa iyo na gusto mong wasakin ang Ilius? Kapag gusto mo talagang sirain ang Troy, sumangayon ka muna sa aking panukala. Kapag naisipan kong manira ng isang siyudad mo, papayagan mo ako. Hindi mo ako titigilan.”

“Argos, Sparta, at Mycenae. Ayos na ba?”

Sumangayon si Zeus. Pinadala niya si Athena sa ibaba para pukawin ang mga Trojan.

Nagpalit anyo si Athena upang maging kamukha niya si Laodocus, anak ni Antenor. Hinanap niya ang kanyang ‘anak’ at sinabi, “Anak, kapag matatamaan mo si Menelaus, siguradong mabibigyan ka ng pinakangmataas na karangalan at puri. Lalo na galing kay Paris.”

Pandarus was like, me want that.

Tinakloban siya ng mga sundalo niya, kung sakali makita siya ng mga

Achaean. Tatama sana diretso sa balat. Pero kakampi parin ni Athena ang mga Achaean. Ginabayan niya ang palaso patungo sa sinturon ni Menelaus. Nasugatan ng kauntian si Menelaus.

Nagitla si Agamemnon at Menelaus. Nakita nila na ang dugo, pero hindi naman ang kamamatay ni Menelaus.

Pinatawag agad ni Agamemnon ang manggagamot na si Machaon, anak ni Aesculapius.

“Argives! Sinira ng mga Trojan ang kasuduaan. Dahil dito, kukunin natin ang Ilius!” Sigaw ni Agamemnon.

Lumakad siya sa mga ranggo. Nahanap niya si Idomeneus at guminhawa ang pakiramdam niya. “Idomeneus, buti nandito ka. Handa ka na ba?”

Sagot ni Idomeneus, “Oo naman. Itulak mo ang iba sumali sa laban. Binalawala ng mga Trojan ang ating kasunduan. Dapat lang silang mamatay.”

Nagpatuloy siya hanggang makita niya ang dalawang Ajax. “Hindi mo kailangan sabihan pa kami. Alam na namin ang gagawin.”

Nagpatuloy siya hanggang makita niya si Nestor. Nagbibigay siya ng payo sa kanyang mga sundalo. Dahil si Agamemnon ay extreme simp para kay Nestor, “Sana ang iyong katawan ay kasing lakas ng iyong utak. Kung gano ay siguradong tayo ang mananalao sa giyerang ito.”

“Ha ha, oo nga. Pero hindi binibigay ng mga Diyos ng lahatan.”

Dumirtso siya na may ngiti sa kaniyang mukha. Nakita niya si Menestheus, hari ng Athens. Sa tabi niya ay si Odysseus. “Anong ginagawa ninyo dito sa likod? Kayo dapat ang nasaunhan ah!”

Pinaglapit ni Odysseus ang kanyang kilay, “Huh? Kapag tayo ay nasa laban na, duon mo makikita kami na laban. Nakainom ka ba?”

“Sige, sige, pasensya na. Binabalik ko ang mga sinabi ko.”

Tumuloy siya at nakita si Diomedes kasama si Sthenelus. “At bakit kayo na andito sa likod? Hindi ba ang tatay mo, Diomedes, ay palaging nasa unahan ng kaniyang mga sundalo? Kinaya daw niya ang isang grupo ng sundalo nang sarili lamang niya.”

Hindi sumagot si Diomedes, pero sumagot si Sthenelus para sakanya. “Wag mo kaming ikukumpera sa aming mga ama. Mas magaling kami. Kin-

uha namin ang siyudad ng Thebes.”

Kumunot ang ulo ni Diomedes. “Tama na kaibigan. Tama lang na sabihan tayo ni Agamemnon. Tinutulak lamang niya ang kaniyang mga taong lumaban.”

* * *

Ang mga sundalo ay nasa pormasyong *phalanx* (it kool, hanapin ninyo sa Google). Tahimik silang lumalapit sa mga Trojan.

Ok ok, kapag hindi ninyo alam, ang Iliad ay tungkol sa Trojan War. At sa isang digmaan, maraming *battle scene*. At sa Iliad, MARAMING *battle scenes*. Pero more or less, ang fight scenes lang ay: pinatay ni x si y, sinibat ni x si y sa z. Mga ganun ba. Kaya ang gagawin ko sa mga boring at mahabang *battle scene*, gagawin ko silang **ACTION RECAP**.

Super iksi at ilalagay ko lang yung natripan ko lang ilagay. Highlights lang talaga. So, ito ang pinakang unang **ACTION RECAP**.

ACTION RECAP

- Si Antilochus, anak ni Nestor, ang unang nakapatay. Si Echeolus anak ni Thalyssius ang pinatay niya.
- kukunin ni Elephenor ang katawan niya, pero pinana siya ni Agenor.
- Ajax na malaki pinatay si Simoeisius (sinama ko lang to dahil sa pangalan niya.)
- Nagtapon ng sibat si Antiphus, lumapas kay Ajax na malaki, tumama kay Leucus na nasa likod niya sa titi.
- Ipinasok ni Ajax na malaki ang sibat sa tabi ng nuo ni Democoon. Lumabas sa kabilang tabi ng ulo. (kool, gore)

Nainis si Apollo at sinigawan ang mga Trojan, para lang kapag nanunuod ng pelikula at may kagaguhang nababalak ang isa sa mga tauhan. “Hoy mga gago, sumugod kayo! Wag kayong magpapatalo! Di sila mga *Greed* galing sa *Full Metal Alchemist*! Wala pati si Achilles, bitter pa sya!”

Pinadala ni Zeus si Athena para bigyan lakas ang mga nawawalan sa mga Achaean.

Libro V

Paglaban ni Diomedes sa mga Diyos

Nakita ng dalawang magkapatid, Phegeus at Idaeus mga anak ni Dares, si Diomedes. Tinapon ni Phegeus ang sibat niya, pero ito ay lumipad lamang sa taas ng kaliwang balikat ni Diomedes. Si Diomedes naman ang sumibat at ito ay tumama sa dibdib ni Phegeus. Tumakas si Idaeus, at da hil si ang tatay nila ay pari ni Hephaestus, naglagay siya ng usok para hindi siya makita.

Nang makita nila si Phegeus patay sa kalesa at si Idaeus ay punong-puno ng takot, namutla sila.

Nakita ito ni Athena at sinabi kay Ares, “Ares, Ares! Umalis na tayo, baka pagalitan pa tayo ni Zeus at sabihan na pakialamero tayo.”

Dahil uto-uto si Ares, umupo siya sa tabi ng ilog Scamander. Iniwan niya ang mga Trojan. ITS TIME FOR...

ACTION RECAP

- Pinatalbog ni Agamemnon si Odysseus galing sa kalesa at sinaksak sa likod bago maka tayo.
- Sinaksak ni Idomeneus si Phaesus sa kanang balikat habang nasakay si Phaesus sa kalesa niya.
- Sinibat ni Menelaus ang natakas na Scamandrius.

- Natamaan ni Meriones si Phereclus sa kanang puwet.
- Sa batok ni Pedaeus naman ipinasok ni Meges ang sbiat niya at lumabas sa bibig.
- Tinaga ni Eurypylus ang braso ni Hypsenor.

Kay daming napatay na Trojan na ni Diomedes nang tamaan siya ng isang palaso sa balikat. Ito ay galing kay Pandarus, anak ni Lycaon. “SCORE! Natamaan ko si Diomedes, guys. Hindi na siya mabubuhay nang matagal kapag ginusto ni pareng Apollo.”

Tumakbo siya patungo sa kalesa ni Sthenelus. “Paki hugot nga nitong palaso.” Sumunod si Sthenelus.

Dumaloy ang dugo galing sa sugat. Dasal ni Diomedes, “Pallas Athena, kung talagang pabor mo ang aking tatay, tulungan mo akong makalapit sa walang hinyang Pandarus na iyon para magawa ko siyang *barbeque on a stick*.”

Nakinig ni Athena ang dasal niya. “Huwag kang matakot Diomedes. Ibinibigay ko sa iyo ang lakas ng iyong ama, si Tydeus. Binibigay ko rin sa iyo ang Magic Eyes ^{TM}, ang abilidad makita kung sinong tao lamang at sinong Diyos nagpapanggap na tao. Huwag kang makikipaglaban sa ibang Diyos, maliban na lang si Aphrodite. Kapag nakita mo si *Bitch*, paki patay please and thank you.”

Tinurokan niya si Diomedes ng steroids at naramdaman niya ang lakas ng ama niya. Sumunod ay ang paghahanap at pagpatay ni Diomedes ng apat na magkapatid.

Hinahanap ni Aeneas si Pandarus. Nang makita niya na natatalo ang mga Trojan. “Pandarus, nasaan ang iyong mga kabayo? Tara, susugurin natin yung masyadong mataas ang KDR.” (kapag iisipin ninyo, undefined ang KDR mo as long as hindi ka pa patay.)

Sagot ni Pandarus, “Bro, si Diomedes yun. Pamilyar sa akin yun mga suot at kabayo niya. Natamaan ko na siya kanina pero mukhang hindi parin siya namatay. Wala akong kabayo dahil inayawan ko yung mga ibinigay ni itay, masyadong *choosy* sa pagkain. Nayon na naisip ko, natamaan ko na rin ang mga anak ni Atreus, pero mukhang nagalit lang sila. Tangina, kapag

ako’y umuwi, buti pang pugutan ako ng ulo kapag ayaw ng pana kong sunugin ko siya. Kooperate Bowy, kapag ayaw mong itapon kita sa isang bulkan.”

Tugon ni Aeneas, “Sige sige. Mukhang hindi tayo mananalò hanggang buhay pa si Diomedes. Sino *driver*?”

“Ikaw na lang, mas kilala ka ng iyong mga kabayo.”

Nakita ni Sthenelus na merong nasugod sa kanila, “Diomedes, merong dalawang parating dito. Si Pandarus at Aeneas ata. Tara, bumalik muna tayo, baka mapatay ka pa.”

“Anong takas? La akong alam tungkol sa takas, ano yun pagkain? Hindi pa pati ako pagod. Sabi ni Athena sa akin na huwag matakot kay sino man. Dito ka lang at nanakawin natin ang mga kabayo nila. Galing kay Zeus ang mga kabayong yan.”

Nakalapit na ang dalawa kay na Diomedes at Sthenelus. Sabi ni Pandarus, “Huh, hindi gumana palaso ko. *testing* natin ang sibat ko.”

Tinapon niya ang sibat. Tumama lamang ito sa kalasag ni Diomedes. Pero ito ay tumagos at tumama sa tiyan niya. “Ha! Di ka na tatagal, Diomedes.”

Naglabas si Diomedes ng *reverse uno card* at tinapon ang sariling sibat. Sa tulong ni Athena, tumama ito malapit sa mata at ilong ni Pandarus. Nahulog siya sa sahig at nakinig ang *klak* ng *armor*.

Tumalon si Aeneas at sinugod si Diomedes. Kumuha siya ng isang malaking bato, napakalaki na dapat kinailangan na dalawang tao ang bubuhat. Tinamaan niya si Aeneas sa singit at dinurog ang mga buto duon. Mama-matay na siya sana ng itinakas siya ni Aphrodite, ang kaniyang anak.

Sa lahat ng nangyayari, kinuha ni Sthenelus ang mga kabayo ni Aeneas at itinakbo patungo sa banda ng nga Achæan. Iniabot niya ang mga ito kay Deipylus, ang kanyang matapat na kaibigan para dalhin sa mga barko nila.

Bumalik si Sthenelus para hanapin si ang kaniyang kakampi. Hinahabol niya si Aphrodite.

Naabutan niya si Aphrodite at isinaksak ang sibat sa kamay ng Diyosa. Lumabas ang gintong dugo ng mga Diyos, o *ichor*. Nahulog si Aeneas pero sinambot ni Apollo. “Aphrodite, wag kang makisawsaw sa labanan. Makuntento sa mga babaeng niloloko mo. Umuwi ka na.”

Dumating si Iris at dinampot niya si Aphrodite. Sa tabi ng ilog Sca-
mander, nakasalubong niya si Ares na sinusudot-sudot ang buhangin. “Ares,
iligtas mo ako! Tingnan mo, sinugatan ako ni Diomedes.”

Ibinigay ni Ares ang kanyang mga kabayong may suot ng ginto. Lumipad
sila patungo sa Olympus. Kung bakit hindi na lang sila nag-*teleport* ay awan
ko.

Niyakap ni Aphrodite ang kaniyang nanay, si Dione. (nga pala, sa bersy-
ong ito, si Aphrodite ay anak ni Zeus at ni Dione. Hindi siya galing sa
bula-bula ng titi ni Ouranos.) “Anong ng yari? Sinong Diyos ang sumugat
sa iyo?”

Umungol-ungol si Aphrodite, “Si Di- Diomedes po, huhuhu.”

“Ahh,” Sagot ni Dione. “Tayong mga Diyos ay matagal na nagdurusa
sa mga kamay ng mga tao. Merong isang beses kinidnap si Ares at inila-
gay sa isang pasilyo. Duon siya nakakulong ng isang taon at isang buwan.
Nakatakas lang nang tulungan siya ni Hermes. Si Hera naman, pinana siya
ni Heracles at wala na lang siyang ginawa kung hindi magreklamo sa sakit.
Si Hades rin, tinamaan ni Heracles sa dibdib ng kaniyang palaso. At nayon
si Athena ay kumakampi sa anak ni Tydeus? Hmp, tingnan na lang natin
kung hindi umiyak ang asawa ni Diomedes nang malaman niyang namatay
na ang kaniyang asawa.”

Nakinig nina Athena at Hera ito, at sa kanilang napakahiwagang pag-
iisip, inuto nila si Zeus. “Itay,” Simula ni Athena, “sa aking opinyon, siguro si
Aphrodite ay may sinabihan nanamang isang babaeng Achaeon na makisama
sa isang Trojan na gusto niya. Napadaan siguro ang kamay niya sa *brooch*
ng babae.”

Ngumiti na lang si Zeus at tinawag si Aphrodite sa kaniyang tabi. “Anak,
wag ka ng makialam sa giyerang ito, ha? Hindi maganda sa kutis mo.”

Balik sa baba, hinahabol naman ni Diomedes si Aeneas, kahit na alam
niya na buhat siya ni Apollo siya. Tatlong beses siyang tumalon para patayin
si Aeneas, talong beses din ni Apollo pinalo si Diomedes gamit ng kaniyang
kalasag.

Tatalon na sana si Diomedes ulit nang sabihin ni Apollo, “Diomedes,
bro, lumayas ka na. Wala kang laban sa aming mga Diyos. Di kami lahat
Aphrodite.”

Tumakbo si Diomedes. Ayaw niyang magalit pa lalo ang Diyos sa kaniya. Ibinaba ni Apollo si Aeneas sa kaniyang templo. Duon ginamot siya ni Artemis at Leto, kapatid at nanay ni Apollo.

Hinanap ni Apollo si Ares at sinabi, “Uh bro, pabor nga. Wag na wag mong lalapitan ang anak ni Tydeus.” Kumindat si Apollo.

“Wait, HUWAG kong papatayin o Go papatayin?”

Pinalad ni Apollo ang mukha niya. “Oo, patayin mo si Diomedes. Diyos ko po.”

* * *

Sinaway ni Sarpedon si Hector, “Hoy, nasaan yun mga kapatid mo? Sabi mo kayang kaya ninyong kayo lang. Ano na kayo nayon?”

Nagpatuloy lamang ang laban. Nakabalik si Aeneas sa laban, lahat ng sugat ay nagaling at puso puno ng tapang.

“Bawal maduwag! Ang maduwag nayon mabaho! THIS IS SPARTA!” Tapos sinibat ni haring Agamemnon si Deicoon, anak ni Pergasus. Dumaan ito sa kalasag at tumama sa ibaba ng tiyan ni Deicoon.

Tapos si Aeneas naman ang pumatay sa dalawang Danaan, Crethon at Orsilochus. Naawa si Menelaus sa dalawa, sinubukan niyang patayin si Aeneas. Natakot si Antilochus na baka mamatay si Menelaus at lahat ng pinaglalabanan nila ay mawawalan ng diwa. Umatras si Aeneas dahil dalawa na ang kaniyang kalaban.

Habang nasa kalesa si Pylaemenes, sinibat ni Menelaus siya sa balagat. Si Antilochus naman ang tumama sa nagmamaneho.

Nakita ni Hector ito at sinugod ang dalawa. Binigyan ni Ares at Enyo si Hector ng lakas.

Dahil sa Magic Eyes™ na ibinigay ni Athena, kita ni Diomedes na may tulong si Hector galing sa dalawang Diyos. “Umurong tayo, ayaw nating makipaglaban sa mga Diyos.”

Lumapit ang Trojan at si Hector ay pumatay ng dalawang Achaean. Si Menesthes at Anchialus. Tinapon naman ni Ajax na malaki ang kaniyang sibat, tinamaan si Amphius. Sinubukan ni Ajax kunin ang *armor* niya, kaso

nagpaulan ang mga Trojan ng palaso at sibat. Binawi na lamang ni Ajax ang sibat niya.

Si Tlepolemus, anak ni Heracles, ay nakikipaglaban kay Sarpedon, anak ni Zeus. “Sarpedon, nakikipagdigmaan? Bago yun ah. Sumuko ka na kapag ayaw mong papuntahin kita sa bahay ni Hades.”

“Mauna ka muna.”

Tinapon nila ang kanilang sibat. Ang sibat ni Sarpedon ay tumusok at tumagos sa lalamunan ni Tlepolemus. Ang sibat naman ni Tlepolemus ay tumama sa kaliwang hita ni Sarpedon.

Hinatak si Sarpedon ng mga kakampi niya. Sa pagmamadali nila, hindi naisipan tagkalin ang sibat para madalian si Sarpedon maglakad.

Pinagpapatay ni Odysseus ang mga Lycian, isang tribong tumutulong sa mga Trojan. Tumugil lang si Odysseus sa kanyang pagpatay nang dumating si Hector.

Ihiniga si Sarpedon sa puno ng owk ni Zeus. Hinugot ni Pelagon ang sibat. Bingiyan buhay muli ni Hilagang Hangin si Sarpedon.

“Athena,” simula ni Hera. “Hindi matutupad ang pangako natin kay Menelaus kapag si Ares ay nakialam pa.”

Pumunta si Hera kay Zeus at sinabi, “Hindi ka ba nagagalit kay Ares? Tingnan mo siya. Payagan mo akong parusahan siya?”

“Okie.” (ulol mo Zeus, di ko gets kung bakit pinayagan niya ito, pero whatever)

Bumaba silang dalawa sa labanan. Pinasigla ni Hera ang mga Achaean gamit ng boses niyang kasing lakas ng libangpung tao.

Pumunta naman si Athena sa tabi ni Diomedes. Pinagaling ni Athena ang sugat niya. “Ok, ayaw kong ikumpara kita sa tatay mo, pero gagawin ko parin. Kahit maliit ang iyong ama, pasugod parin siyang lumaban. Pinrotektahan ko ang tatay mo, at protektahan ko rin ikaw. Nayon, napagod ka lang ba o naduwag ka?”

Sagot ni Diomedes, “Hindi po ako naduwag o napagod. Sinusunod ko lamang ang sinabi ninyong huwag lumaban ng isang Diyos. Alam kong naandito si Ares, kaya pinaurong ko ang mga tao ko.”

“Diomedes, kalimutan mo na yunnnnn. Napakatagal na yun eh. Dali, dali, sasaksakin natin si Ares.”

Nagmaneho si Athena ng kalesa. Kinukunan ni Ares si Periphas ng kaniyang *armor*. Sinuot ni Athena ang salakot ng inbisibilidad (*helmet of invisibility, helmet of Hades* whatever).

Nang tumingin si Ares sa direksyon nila, hindi niya nakita si Athena, si Diomedes lamang. Sinugod ni Ares si Diomedes at tinapon ang sibat sakanya. Pero ito ay sinambot ni Athena at pinalipad sa kanilang likod.

Tinapon naman ni Diomedes ang kaniyang sibat, at sa gabay ni Athena, ito ay pumasok sa tiyan ni Ares. Naginarte si Ares, ang boses kasing lakas ng siyam o sampung libong tao sa gitna ng laban.

Lahat ng mangdirigma ay nagulat, sapagkat ang Diyos ng Digmaan ay parang isang sanggol na hinahanap ang kaniyang mga magulang.

At parang isang sanggol na hinahanap ang kaniyang mga magulang, siya ay isang sanggol na hinahanap ang kaniyang mga magulang. Lumipad si Ares patungo sa Olympus at hinahanap ang kaniyang papa. Pinakita niya ang sugat at sinabi, (ayaw kong isalin yun sinabi ni Ares, isipin ninyo na lang tinuro ni Ares yun sugat niya tapos umiyak, parang bata ba. Nagreklamo pa siya tungkol kay Ate Athena.)

Sabi naman ni Zeus, “Hoy gago, wag ka ditong paungol-ungol, traydor. Ikaw ang pinaka ayaw kong Diyos sa lahat ng nasa Olympus. Kasing tigas mo ang ulo ng iyong ina. Lumayas ka sa tingin ko. Paeen!”

Dumating si Paeon, ang manggagamot ng mga Diyos, at pinahidan ng Vicks VapoRub^{TM} at pinainom ng Lola Remedios^{TM} si Ares. Pinaliguan siya ng batang kapatid niyang si Hebe.

Ares, more like Arse, am I right? Haha napaka-funny ko.

Libro VI

Pagbalik ni Hector sa Troy

Ok ok, it's time for...

ACTION RECAP

- Nagwasak si Ajax na malaki ng isang *phalanx*.
- Binutasan ni Ajax na malaki si Acamas.
- Pinatay ni Diomedes si Axlus at ang kaniyang katulong.
- Kinitil ang buhay at kinunan ng *armor* ni Euryalus ang kambal na si Aesepus at Pedasus.
- MURDER CHAINNNN:
  - Polypoetes → Astyalus
  - Odysseus → Pidytes ng Percote
  - Teucer → Aretaon
  - Antilochus → Ablerus
  - Agamemnon → Elatus
  - Leitus → Phylacus

Papatayin na ni Menelaus si Adrestus, pero nahulog siya sa kanyang sasakyan at nagpakaawa, “Anak ni Atreus, pwetty pweaseeeee dow’t akong kill? Meron si daddy pantubos. Mawaming mawaming peras. Pwease?”

Papayag na sana si Menelaus nang lumapit si Agamemnon, “Dude. Hindi nayon ang oras magpakita maawa. Wala tayong ititirang Trojan.”

Nakobinsi si Menelaus. Tinusok nila si Adrestus, si Menelaus sa unahan at si Agamemnon sa tabi. (Pinatay o bagong *sex position*? Walang makasasabi.)

Sigaw ni Nestor sa mga Argives, “Mayamaya na ninyong nakawan ang mga Trojan. Patay na sila, hindi naman aalis yan mga yan!”

Umurong nang umurong ang mga Trojan. Sabi ni Helenus, anak ni Priam at isa sa pinakamatalino sa mga Trojan, “Hector, Aeneas, lumapit kayo dito. Malapit na silang pumasok sa *gate*. Lahat ng mga sundalo ay dito ipuwesto natin dito. *defense* tayo. Ikaw Hector, pumasok ka sa loob at hanapin mo si inay. Sabihin mo na magdasal kay Athena kasama ng mga matrona niya. Ihandog narin kaya niya ang kanyang balabal at labing dalawang batang babaeng baka. Kailangan natin ng tulong nila.”

Sumunod ang dalawa. Ikinalat nila ang bagong diskarte sa mga tauhan.

At nayon, ang pagbalik ni Hector sa Troy. (Namedrop ng kabanata, dahil why not.)

Nagkasalubong si Glaucus, anak ni Hippolochus, at si Diomedes. Sabi ni Diomedes, “Hoy, sino ka? Napakagaling mong mandirigma pero parang hindi kita kilala. Isa kabang Diyos? Pero hindi eh.”

“Bat ka nagtatanong? La namang silbi. Ang tao ay parang lang dahong nahulog sa lupa, isang henerasyon pinapaltan ng kasunod. Pero kapag ang ibig sabihin mo ay sino ang aking ama at mga ninuno, siguradong kilala mo sila. Ang aking ama ay si Hippolochus at ang ama ng ama ko ay si Bellerophon at ang ama ng ama ng ama ko ay si Glaucus at ang ama ng ama ng ama ng ama ko ay si Sisyphus. (Kung nalilito kayo, hanapin ninyo sa Internet ang linya ni Sisyphus. Ang Glaucus na kausap ni Diomedes ay parang the II kasi ang ama ng lolo niya ay Glaucus rin.)

“Nagkagusto si Antea, asawa ni Proetus hari ng Argos, kay Bellerophon. Ni-*reject* ni Bellerophon si Antea. Kaya sinabi ni Antea sa kaniyang asawa, ‘Patayin mo si Bellerophon, Proetus! May sinabi siya sa akin... Mataba daw ako! (Asawa ng Potiphar style)’ Nagalit si Proetus, pero hindi niya pinatay si Bellerophon, hindi diretsuhan. Gumawa siya ng sulat ng pagpapakilala at pinapunta niya si Bellerophon sa Lycia, sa kaniyang biyenang hari rin. Ang hindi niya alam na ang sulat ay puno ng kasinungalingan.

“Nang makarating si Bellerophon sa ilog ng Xanthus, tinanggap siya ng hari. Nagpiyesta sila ng siyam na araw at naghandog ng pitong babaeng baka. Sa ika-sampung araw, ginusto ng haring makita ang sulat galing sa kaniyang manugang. Nang mabasa niya ang sulat, nalaman niya ang tutuong rason kung bakit pinapunta niya si Bellerophon sa kaniyang kaharian. Pinapatay niya kay Bellerophon ang Chimaera, isang aswang may ulo ng leon, may buntot ng ahas, may katawan ng kambing, at nabuga ng apoy. Sinasabi pa nga ito ay isang Diyosa. Siguradong mamamatay si Bellerophon.

“Pinatay ni Bellerophon ang Chimera. Kasunod ay pinatay si Solymi, isang napakalakas na mandirigma. Pinatay din ni Bellerophon siya. Kasunod naman ang mga Amazon. Patay din. Nang malaman ng hari siya ay pabalik na, pinili niya ang ilan sa mga pinakamatatapang na Lycian at pinaambangan ang pagbalik. Walang kahit isa sa kanila ay nakabalik. Natakot ang hari. ‘Shiittttt siguro anak to ng isang Diyos,’ inisip niya. Kaya ibinigay niya ang kaniyang babaeng anak para maging asaw ni Bellerophon, ginawa siyang hari ng Lycia, at binigyan siya ng lupa.

“Nagkaanak sila. Isander, Hippolochus, at Laodameia. Pero, nagalit ang mga Diyosa kay Bellerophon. Napatay ni Ares si Isander, si Artemis si Laodameia. Kaya ako ay nan dito, upang ibalik ang karangalan na aking pamilya!” (Zuko much?)

Ibinaba ni Diomedes ang siba niya, “Kung gano, ikaw ay isang kaibigan ng bahay ko. Si Bellerophon ay bumisita kay Oeneus, ang aking apo. Nagbigayan sila ng tigisang regalo, si Oeneus nagbigay ng sinturong kulay lila at si Bellerophon nagbigay ng *kantharos cup*. Hindi ko tanda ang aking ama, dahil kinuha siya nuong bata pa ako. Kaya sinasabi ko sa iyo Glaucus, besties? Huwag tayong maglaban. At kung bumisita ikaw sa Argos, tatanggapin kita, at *vice-versa*. Para maging opisyal, tayo ay magbigayan din ng *armor*, tulad na lang ng ating mga pinuno.”

Nagkamayan sila (shake their hands), pero ang *armor* ni Glaucus ay mahalag, gawa sa ginto. Hindi niya ito ibibigay nang basta basta. Ayos lang sana kung mag kasing tumbas, pero ang preyso ng kay Glaucus ay isang daang baka at ang kay Diomedes na gawa sa tanso ay siyam lamang.

Pero, sa gamit ng *God Magic Bullshit Fuckery*, nilutang ni Zeus si Glaucus at dahil dito pumayag siyang makipagpalit.

* * *

Maraming nagaabang na mga asawa at anak sa *gate* ng Troy. Binati nila si Hector at tinanong kung merong balita tungkol sa kanilang mga kapatid, asawa, o anak. Sinabi na lang ni Hector na sila ay magdasal. Nalungkot, pero sumunod ang mga tao.

Nakarating si Hector sa palasyo. Kay raming *porticoes* (yun lakarang merong bubong) gawa sa batong *hewn*. Merong limangpung silid-tulugan (see Jacksfilms - MANSION) lahat gawa rin sa batong *hewn*. Dito natutulog lahat ng anak na lalaki ni Priam. Sa kabilang banda naman ay merong labing dalawang kwarto, para naman sa mga babaeng anak niya. Lumapit ang nanay ni Hector kasama si Laodice, ang pinakamagandang anak ni Priam, “Anak, bakit ka nandito? Bumalik ka ba para magdasal kay Zeus? Hintayin mo ako, kukuha ako ng alak para merong kang maalay. Para rin meron kang mainom.”

Tugon ni Hector, “Hindi po inay. Napakarumi ko para magdasal nayon. Kayo po ang magdasal kay Athena para sa amin. Ialay ninyo ang pinakamagandang balabal ninyo. Ipangako rin ninyo na maghahandog tayo ng labing dalawang babaeng baka kapag napigilan niya ang anak ni Tydeus sa pagpasok sa loob ng Ilius. Pumunta na po kayo nayon, hahanpin ko si Paris. Lamunin na lang siya sana ng mundo...”

Kinuha ng mga alipin ang balabal galing sa imbakan. Sa loob ng templo ni Athena, si Theano, anak ni Cisseus at asawa ni Antenor, ang nagbukas ng mga pintuan. Dasal niya, “Diyosa ko, dinadasal namin na mabali ang sibat ni Diomedes. Kapalit po ay labing dalawang babaeng baka.”

Hindi nakinig si Athena.

Merong sariling bahay si Paris. Ito ay kalapit lamang sa palasyo ni Priam. Hawak ni Hector ang kaniyang limang metrong sibat. Sinermonan niya si Paris, “Hoy gago, alam mong may laban sa labas. Dali, tumayo ka at lumabas na tayo.”

“Tama lang ang iyong galit, kapatid. Pero, masyado akong na-gi-*guilty*. Sige, hintay lang, susuotin ko ang *armor* ko.” Ang sagot ni Paris.

Sinabi ni Helen kay Hector, “Kuya, araw araw kong hinihiling na ako’y pinaanak at kinuha ng ipoipo at iniligay sa isang bundok o sa dagat kung saan ako ay mamatay ng gutom (napaka-drama ni Helen). Pero hindi eh. Binigay ako ni Aphrodite kay Alexandros. Kahit sana ang naging asawa ko ay may alam. Pero wala rin eh. Hindi maaasahan (Sa unahan talaga ni Paris,

RESPECT.) Hayst, umupo ka muna. Ikaw rin naman ang nagbubuhay ng mga kasalanan ko at ni Alexandros.”

Sagot ni Hector, “Kahit wag na. Hindi ako puwedeng magtagal dito. Nagmamdali ako makabalik sa aking mga tauhan. Sabihan mo ang asawa mo na unahan ako makalabas. Dadaan muna ako sa aking asawa at anak. Hindi mo rin alam kung kailan makakabalik, o kung makakabalik pa.”

Pumunta si Hector sa bahay niya at nakitang wala ang mga hinahanap niya. “Katulong, nasaan si Andromache? Nasa may kapatid ko ba? Sa asawa ng kapatid ko? O nakikidasal siya sa templo?”

Sagot ng katulong, “Nasa taas po sila ng pader ng Ilius. May kasama siyang nars tagakarga sa anak ninyo po.”

Lumabas kaagad si Hector. Lalabas na siya sana ng lumapit ang kaniyang asawa, sa tabi niya ay ang nars. Si Andromache, anak ni Eition hari ng Thebe. Sa mga braso ng nars, ang kaniyang sanggol, ang kaniyang munting tala. Kahit ang binigay na pangalan ni Hector sa kaniya ay Scamandrius, ang tawag ng mga tao sa kaniya ay Astyanax (tagapagtanggol ng Siyudad, kuyt.) Hindi nagsalita si Hector, ngumiting tagumpay lamang siya.

Iyak ni Andromache, “Hector, wag ka ng lumaban. Isipin mo yun anak mo. Isipin mo ako kung mag-iisa lang ako. Hindi ko kakayanin. Baka hindi ko kayanin at mamatay ako. Wala na akong magulang, walang sasalo kay Scamandrius. Lahat ng kapatid ko ay patay na rin. Dito ka na lang.”

“Asawa,” Simula ni Hector, “naisip ko na rin yan. Pero, kailangan kong maging matapang para sa siyudad natin. Paano ko pa mapapakita ang aking mukha sa mga kakapwang Trojan ko kapag ako ay nagtago? Paano na lalo kapag ikaw ay kunin ng mga Achaean at gawing alipin? Hindi kakayanin ng aking dibdib. Mauna akong mamatay bago kong marinig ang iyong mga sigaw para sa tulong.”

Iniunat ni Hector ang kaniyang mga braso sa kaniyang anak, pero umiyak lang ang bata, takot sa suot niya. Tumawa ang dalawang magulang, binaba ni Hector ang *helmet* niya sa sahig. Kinuha niya ang mahal niyang sanggol, hinalikan sa noo, at dinasalan, “Zeus, bigyan ninyo ang aking anak ng lakas lampas pa sa akin. Huwag lang lakas ng katawan, lakas ding mamuno ng Ilius. At balang araw sasabihin ng mga tao, ‘Mas magaling ang anak sa ama.’ Sana bigyan niya ang kaniyang inay ng kasayahan.”

Binalik niya ang sanggol sa braso ng asawa niya. “Asawa ko, huwag mong pepersonalin to ha? Walang magpapadala sa akin sa dalampasigan ni Hades. Dali, bumalik na lang kayo sa bahay.”

Inabot niya ang kaniyang *helmet* sa sahig. Bumalik si Andromache sa bahay, naiyak at paminsan-minsan natingin sa kaniyang likod. Sa loob, sumama ang mga katulong sa pagtahoy.

Hindi nagtagal si Paris sa bahay niya. Suot niya ang gintong *armor* na may patong na tanso. Sumakay siya sa kaniyang kabayo at lumabas ng Ilius.

Nakita ni Paris si Hector kung saan nagusap ang mag-asawa. “Hector, sorry for making you wait. Natagalan ako.”

“Kapatid, magaling kang mandirigma, pero ika’y pabaya. Kahit gustong gusto kitang patayin, nasasaktan parin ako sa mga sinasabi ng mga tao tungkol sa iyo. Tara na, itatama natin ang mga mali mo. Kung bibigyan tayo ni Zeus ng kaniyang basbas, pauurungin natin ang mga Achaeans.”

Libro VII

Duwelo ni Ajax at Hector

Guminhawa ng kahit kauntian ang pakiramdan ng mga Trojan nang makita nila si Hector at Paris.

Pinatay ni Alexandrus si Menesthius anak ni Areithous. Sinugatan ni Hector si Eioneus sa tabi ng leeg niya. Si Glaucus ay nakikipaglaban kay Iphinous. Ang tatlong Trojan ang nanalo sa kani-kanilang laban.

Nakita ni Athena ito at bumaba sa Ilius. How dare the Trojans be content? Bago siya nakialam, inabutan siya ni Apollo. “Hoy, bat ka nandito? Wala ka bang awa sa mga Trojan ko? Mas mabuti ay i-postpone na muna na natin to. Gustong gusto rin naman ninyong manalo ang mga Danaans. Patunayan nilang kaya nilang sirain ang Ilius.”

Sabi ni Athena, ang Diyosa ng kinaadman, “Sigeeeee.” (BAKIT KA PUMAYAG)

“Ok ganito gagawin natin. Sabihin mo kay Hector na manghamon siya ng isang Danaan na makipaglaban sa kanya. Tatangapin ito ng mga yun dahil mapapahiya sila kapag hindi sila pumayag.”

Sinabi nila ito kay Helenus, isang Trojan tagadala ng propesiya. Pinadala niya ito kay Hector, “Kapatid, sabihin mo sa mga tauhan mo at sa mga Achaean na makikipag duwelo ka sa isang Achaean. Pinadala ng mga Diyos sa akin ang balitang ito.”

Hawak ang sibat sa gitna, pinaupo ni Hector ang mga sundalo niya. Nakita ito ni Agamemnon at pinaupo rin ang kaniyang mga tauhan.

Salita ni Hector, “Mga Trojan at Achaean, may pinadalang babala ang

mga Diyos ng Olympus. Tayo lahat ay malulunod sa sakit at hirap, hanggang sa matapos ang isa sa atin. Nayon, mga Achaeans, pumili kayo ng inyong mandirigma lalaban sa akin. Kung ako ay mamatay, pinapayagan ko kayong kunin ang aking *armor*, pero ang aking bangkay ay ibabalik sa Troy upang mailibing ng tama, at vice-versa.”

Tahimik lamang ang mga Achaeans. Nahihiyang tumanggi, Natatakot tumanggap. Sa tagal nang paghihintay, tumayo si Menelaus. “Hayst, mayabang ka Hector. Ang iyong bangkay ay maging lupa at tubig. Ako ang lalaban, pero ang mga Diyos lang ang makasasabi kung sino ang mananalo.”

Tinigilan siya ni Agamemnon, “Menelaus, may tama ka? Malakas ka, pero mas malakas si Hector. Kahit si Achilles ay natakot kalabanin yan. Dapat, kahit manalo siya sa laban, dapat manghina man lamang siya.”

Ouch, inisip ni Menelaus, pero mas punto ang kaniyang kapatid. Tumayo si Nestor at sinabi, “Nasa masamang oras nayon ang bansa natin. Kung bata pa sana ako, papayag akong lumaban. Pero ikaw Menelaus, wala ka kay Hector.”

Pagkatapos ng saway *session* ni Nestor, nagpatawag siya ng siyam na mandirigma. Si Agamemnon, Diomedes, ang dalawang Ajax, Idomeneus, Meriones, Eurypylus, Thoas, at Odysseus.

“Ok, mag-dro-*drawlats* tayo.” Imik ni Nestor.

Nagmarka sila sa isang bato at tinapon sa loob ng *helmet* ni Agamemnon. Itinaas nila ang kanilang kamay upang magdasal, “Daddy Zeus, ang mabunot sana si Ajax, o si Diomedes, o baka si Agamemnon mismo.”

Bumunot si Nestor. Si Ajax na malaki. Ikinalat ang balita sa mga Achaeans. Nang malaman ni Ajax, natuwa siya na siya ang napili. Tinapon niya sa lupa ang bato at sinabi, “Mga kaibigan, tatapusin ko si Hector. Magdasal kayo, pabulong man o pasigaw, wala akong paki, upang ako ay pagpalain ni Zeus.”

Isinuot ni Ajax ang *armor* niyang gawa sa tanso. Nasayahan ang mga Achaeans, natakot naman ang mga Trojan. Kahit si Hector nanginig ang mga tuhod. Hawak ni Ajax ang kaniyang mala pader na kalasag, na may pitong patong ng katad ng baka. Ang ika-walong patong, ang pinakalabas, ay gawa sa tanso. “Hector, malalaman mo nayon, ang lakas ng mga Danaans. Maliban na lang kay Achilles, marami pa sa aming kayang lumaban sa iyo.”

“Ajax, anak ni Telamon, hindi ako isang batang hindi marunong lumaban.”

Tinapon ni Hector ang kaniyang sibat. Tumama ito sa kalasag ni Ajax. Pumasok, pero tumigil sa huling katad. Si Ajax naman ang tumapon. Ang sibat ay dumaan sa kalasag ni Hector. Muntik na siyang matamaan, pero nainiwasan niya ito. Dinukot nila ang sibat na nasa kalasag at sinugod ang isa’t isa.

Isinaksak ni Hector ang sibat niya, pero ito ay tumama sa gitna ng kalasag ni Ajax. Hindi dumaan sa tanso ang sibat. Si Ajax naman ang sumaksak, at sa pagkakataon na ito, pumasok at tumagos sa kabilang banda ng kalasag. Nasugatan niya si Hector sa leeg. Kahit nadaloy ang dugo, tuloy paring lumaban si Hector.

Dumapot ng bato sa sahig siya at inihampas sa kalasag ni Ajax. Tumunog ang tanso. Si Ajax naman ay kumuha ng mas malaking bato at itinapon kay Hector. Parang luad na pinindot, ang kalasag ni Hector nagkameron ng papasok na hugis. Nahulog siya sa sahig at ramdam na ramdam ang bigat ng kalasag sa katawan niya. Kaagad na itinayo siya ni Apollo.

Tutuloy sana sila ng laban, this time with more swords and even more gaya gaya puto maya, pero merong lumapit na mensahero galing sa dalawang bansa. Si Talthybius galing sa mga Achaean at si Idaeus galing sa mga Trojan. Ihiniwalay nila ang dalawa gamit ng mahabang setro bitbit nila. “Mga anak, tumigil na kayong maglaban, napakita na ninyo ang inyong katapangan at na pabor kayo ni Zeus. Dali, pagabi na.”

Sabi ni Ajax, “Idaeus, tanungin mo si Hector at siya ang may pakana nitong duwelong ito.”

Sabi ni Hector, “Ajax, malinaw sa akin na mahalaga ikaw sa mga Diyos. Tumigil na nga tayo muna nayong araw. Tayo ay maglaban muli bukas, hanggang merong manalo. Pero, tayo ay magbigayan tayo ng regalo, para masabi ng iba tayo’y nagkabati sa huli.”

Ibinigay ni Ajax ang kaniyang pilak na espada, at ibinigay ni Hector ang lilang *girdle* (yun parang *WWE*) niya.

Nag-alay si Agamemnon ng limang taong gulang na baka kay Zeus. Ang katawan ay iniluto nila at kinain. Binigay ni Agamemnon ang lomo kay Ajax bilang premyo. (Well, *loin* lang ang nakasulat dun, hindi *tenderloin* pero I think mas maayos dahil nga na lomo ay mas masarap sa tagiliran ng baka.)

Pagkatapos nilang kumain, nagsalita si Nestor, “Mga Achaeans, marami sa ating mga kapatid ay nasa tahanan na ni Hades. Maayos sana bukas ng umaga, hindi tayo makipaglaban sa mga Trojan at sunugin ang mga bangkay ng mga kapatid natin. Ibalik ang mga buto sa kanilang mga pamilya. Tayo ay magtayo rin ng isang malaking pader, na may *gate*, na may *trench*.”

* * *

Sa loob ng palasyo ni haring Priam, nagkakaguluhan sila, isipin ninyo parang mga batang nagbabahay-bahayan pero kongreso ang ginagaya nila. Sigaw ni Antenor, “Mga kapatid, ibigay na natin si Helen kay Menelaus upang tumigil na ang digmaan. Tayo ang nakalabag sa kasunduan, at dahil nito hindi tayo pabor sa mata ng mga Diyos.”

Tumayo si Paris, “Antenor, tangina mo. Kapag taos-puso mong sinabi mo yan, kinunan ka siguro ng talino ng mga Diyos. Sinasabi ko na nayon, hindi ko ibabalik si Helen. Ang kayamanan lang ni Helen ang pumapayag akong ibak, dadagdagan ko pa.”

Umupo si Paris, tumayo naman si Priam, “Makinig kayong lahat. Bumalik kayo sa inyong mga kampo at maghapunan. Si Idaeus bukas nang umaga ay pupunta sa mga barko ni Agamemnon at Menelaus upang maihatid ang sinabi ni Paris. Sasabihin din niya na itigil muna ang laban upang masunog natinn ang bangkay ng ating mga kapatid.”

Nagsiuwian nga at kumain ang mga Trojan, at sa umaga, pumunta si Idaeus sa mga barko ng mga Achaeans. Inilahad niya ang mga pinagusapan kagabi.

Sabi ni Diomedes, “Wala kaming tatanggapin, kitang kita ng lahat na paguho na ang Ilius. Kahit isang bata kita ito.”

Nagsipalakpakan at sigawan ang mga Achaeans. Salita naman ni Agamemnon, “Idaeus, nakinig mo na ang aming desisyon. Pero tungol sa mga patay, sangayon kami. Dapat ginagalang ang mga bangkay ng patay. Pakinggan ni Zeus ang kasunduang ito.”

Bumalik si Idaeus at inilahad niya ang sagot ng mga Achaeans. Nang nakinig nila ang balita, nagsimula sila kaagad. Ang mga Achaeans rin ay nagumpisang kunin ang mga bangkay.

Halos hindi nila makilala ang mga bangkay; hinuhugasan pa nila upang

matagkal ang dugo. Umiiyak sila pero dahil pinagbawalan ni haring Priam ang panaghoy, tahimik nilang isinasakay nila ang mga katwas sa mga kariton. Tinambak nila ang mga katwan at sinunog.

Pagkatapos nun, nagsimulang gumawa ang mga Achaean ng pader. Nilagayan nila ng *gate* at naghukay sila ng *trench* na nilagyan nila ng mga patuso ispayk.

Sa Olympus, nakita ni Poseidon ang pader. Salita niya, “Aba aba, wala man kahit isang bakang inalay yun mga Achaean. Paano na yun pader na ginawa namin ni Apollo para kay Laomedon?” (naging mortal yun dalawa para sa kanilang parusa, look it up)

Sabi ni Zeus, “Ha? Kapag mas maliit na Diyos ka, baka magets ko pa kung bakit ka nag-rereact. Pero ikaw? Tagadala ng lindol? Siguradong pwede mong wasakin naman pagkatapos ng digmaang ito?”

Sa takipsilim, natapos ang mga Achaean sa kanilang pagpapatayo. Meron dalang alak si Lemnos, padala ni Euneus anak ni Jason. Mga sampung libong sukat ng alak ang ibinigay niya, lalo na sa magkapatid na anak ni Atreus. Nagpiyesta sila, tulad na rin ng mga Trojan.

At dahil hindi sila nag-alay ng alak, nagalit si lansingero Zeus. Good luck boysss...

Libro VIII

Pag-ikot ng Laban

Sa umaga, nagpatawag ng isang pagpupulong si Zeus. “Ok makinig kayo,” Simula niya. “Bawal na kayong tumulong sa laban. Kahit Achaean o Trojan. Walang aangal. Ang umangal tatapon ka sa Tartarus. Gets?”

Lahat sila ay natakot magsalita, maliban kay Athena. “Sige po itay, pero nakakaawa yun mga Danaan. Pwede po ba namin silang bigyan parin ng payo?”

At dahil malakas ang *favoratism* ni Zeus, ngumiti siya at sinabi, “Sige baby girl. Di naman ako seryoso. Go ka lang.”

Sumakay siya sa kanyang gintong kotseng hinahatak ng mga kabayong may suot ng ginto habang siya ay may gintong sinturon. Pumunta siya sa tutok ng bundok Ida, ang Gargarus. Dito matatagpuan ang altar ni Zeus. Naglagay siya ng makapal na ulap, dahil yes never ka matatagpuan dito. Bakit ka pa maghahanap ng Diyos ng Langit sa may ulap? Anong klaseng kagaguhan yun? ha ha.

* * *

Samantala sa ibaba, naghahanda na ang dalawang pangkat. Mas maunti na ang mga Trojan, pero mas gipit na manalo.

Laban. Sibat sa sibat, kalasag sa kalasag, inom ng lupa ang dugo ng mga patay. Ganito lang ang digmaan hanggang sa...

Sa tanghaling tapat, kinuha ni Zeus ang timbangan sa gitna at pinabigat

ang banda ng mga Achaean. Umabot sa sahig ang mga Achaean at ang mga Trojan ay tumaas palangit. Literal na ‘*Tip the scales*’.

Tapos nagpadala siya ng kidlat sa mga Griyego. (WOW KALA KO NAGTATAGO KA?)

Nakinig ang kulog at nakita ang kidlat, binalot ng takot ang puso ng mga Achaean. Kahit si Idomeneus, Agamemnon, dalawang Ajax, hindi nagtagal. Sila ay tumakas. Hindi bumalik si Nestor, hindi dahil sa tapang, pero dahil isa sa kaniyang kabayo ay napana sa ulo ni Paris. Naginarte ang kabayo, dahil sino bang hindi, at sumunod rin ang iba.

Pinuputol na ni Nestor ang tali nang makita niya sinusugod siya ni Hector. Patay na siguro si Hector kung hindi siya tinulungan ni Diomedes.

Sinigaw niya, “Odysseus, where na u! Tulungan mo ako dito!” Hindi ito nakinig ni Odysseus.

“Ginoong, ” Sabi ni Diomedes, “Mukhang naabot naata po ang edad ninyo. Ang mga *squire* ko na ang aabyad ng mga kabayo ninyo. Dali at makisakay kayo sa aking kalesa. Tayo ang sususgod kay Hector.” Sumunod si Nestor, sumakay at kinuha ang renda ng kabayo.

Sinugod nila si Hector. Tinapon ni Diomedes ang kaniyang sibat, pero sumala. Sa halip, tinamaan ang *driver* ni Hector, si Eniopeus anak ni Thebaeus, sa utong. Hawak ang renda, nahulog siya at lumiko ang mga kabayo.

Nalungkot si Hector, pero iniwan niya ang katawan ni Eniopeus at nagha-hanap ng bagong *driver*. Nahanap niya si Archeptolemus, anak ni Iphitus.

Nagtapon si Zeus ng kidlat sa unahan nina Diomedes. Nagitla ang dalaawng kabayo niya at lumakad patungo sa likod ng kalesa. “Diomedes, tumakas na tayo. Klarong pabor ni Zeus si Hector nayon. Baka bukas tayo ang tulungan niya. Pero walang makakakontra sa gusto ng isang Diyos.”

“Tutoo ang sinasabi ninyo po, pero may nararamdaman na ipagkakalat ni Hector na tumakas ako. Hindi ko kakayanin yun.”

“Ha! Wag mo nang isipin yan Diomedes. Ang iyong mga nakalaban Trojan, walang isa sa kanila maniniwala dun. Diomedes, anak ni Tydeus, ang pinakadakila, naduwag? Walang kahit isang Trojan maniniwala.”

Sumangayon si Diomedes at tumalikod. Nakita ni Hector ito at sinigaw, “Diomedes, duwag ka pala eh! BAKLA! SIGE LUMAYAS KA GIRL!

HINDING HINDI KA MAKAKALAPIT SA ILIUS!"

Tatlong beses. Tatlong beses ni Diomedes inisip bumalik at makipaglaban kay Hector. Pero tatalong beses ring nagpadala ng kidlat si Zeus.

"Mga Trojan! Halatang binibigay ni Zeus ang kaniyang biyaya sa atin. Mga tanga talaga itong mga Achaean. Nagtayo-tayo pa sila ng pader. Napakanipis naman. Walang kwenta, kayang kayang talunin ng mga kabayo ko ang *trench* nila. Kapag nasa barko na ako nila, dalhan ninyo ako ng apoy. Susunugin natin ang barko nila."

Tapos sinabi naman niya sa kaniyang mga kabayo(?), "Xanthus, Podragus, Aethon, at Lampus, makinig kayo para mabayaran ninyo ang utang ninyo kay Andromache na pinapakain kayo ng main at tubig na hinaluan ng alak(???). Kukunin natin ang gintong palaso ni Nestor at ang *cuirass* na gawa Hephaestus. Kung makuha natin ito, siguradong babalik na sila sa kanilang bansa."

Hera is QUACKING sa upuan niya (Hindi literal pero pwede na rin). "Poseidon! Pumarini ka. Hindi ka ba naawa sa mga Achaean ko? Hindi ba kay dami nilang hinahandog sa pangalan mo? Dali kapag tayo ay nagsamasama ng lakas, mapababalik natin ang mga Trojan at baka bonus: mapaiyak natin si Zeus."

"Di ka ba nakinig sa *speech* ng asawa mo? Ayaw naming galitin si Zeus."

Sa ibaba, pinapalibutan ng mga Trojan mga Achaean. Pinalakas ni Hera ang loob ni Agamemnon. Pumunta siya sa barkong pinakagitna, ang itim na barko ni Odysseus, upang makinig siya ng lahat. "Mga duwag kayo! Mga hinayupak! Nasan na ang yabang ninyo. Bat di kayo makapatay ng kahit isang Trojan? Diyos kong Zeus, hindi ba wala akong nalaktwang altar mo paptungo sa laban? Nagalay ako ng baka kada oras na bigyan ako. Magkaawa ka sa amin."

Nakinig ito ni Zeus at naawa sa kaniya. Nagpadala siya ng isang agila na may kargang usa. Hinulog ng agila ang munting usa at sinakripisyo nila ito kay Zeus. Napuno ng lakas ang mga Achaean pagkatapos nilang patayin ang batang usa.

At nayon, ang ating paboritong segmento:

ACTION RECAP

- Nauna si Diomedes. Tinalon niya ang *trench* at sinaksak sa likod si Agelaus.
- Ang sunod-sunod ng paglabas ng mga Achaean ay: Agamemnon at Menelaus, ang dalawang Ajax, Idomeneus at Meriones, Eurypylus, at Teucer.
- Nagtatago si Teucer sa likod ng kalasag ng kapatid niya, si Ajax na malaki. Kada taas ni Ajax ng kalasag, pinapana niya ang mga Trojan.
- Teucer kill list:
  - Ormenus
  - Ophleustes
  - Daetor
  - Chromius
  - Lycophontes
  - Amopaon
  - Melanippus
- Dalawang beses pinana ni Teucer si Hector, pero sinala ni Apollo ang mga palaso. Colateral damage si Gorgythion at Archeptolemus.
- Tumalon si Hector at dumampot ng bato. tinapon niya ito kay Teucer. Natamaan siya sa balagat.
- Binigyan taklob ni Ajax ang kaniyang kapatid. Kinuha si Teucer ng mga *squire* ni Ajax.

Dahil napaka-*bi-polar* ni Zeus, pinabor niya muli ang mga Trojan. Sa tulong ni Zeus, pinabalik ng mga Trojan ang mga Achaean.

Nayayamot si Hera. “Athena, halika nga. Wasak-wasak na ang mga Danaan. Anong gagawin natin kay Hector?”

“Well, kung hindi tayo pinagbawalan ni Itay tumulong, patay na siguro yan. Pero wala eh. Hmp. Parang hindi niya tanda siya ang may utang sa akin? ‘Ay Athena, tulungan mo nga si Apollo’. ‘Ay Athena, nasa Underworld is Apollo.’ ‘Ay Athena-’ nye nye nye.

“Dahil lang nagmala-Mary Magdalene si Thetis (Ok wait, before you persecute me. Alam kong hindi si Mary Magdalene yun. Basta random na babae lang. Pero just for the sake of metaphor, okie?) Hmp, 'lam ko na kung anong gagawin ko kapag tinawag niya akong ulit 'baby girl'. Tara po, bumaba na tayo.”

Sumakay sila sa umaapoy pero hindi nasusunog na kalesa ni Athena.

“Not on my watch,” Bulong ni Zeus sa kanyang sarili. Nagpadala siya ng mensahe kay Iris. “Hi, baby girl, asawa. Wag na kayong pumunta dito sa baba. Ako ng mag-ha-handle. Baka mag-awayaway pa tayo. Kung hindi, ihuhulog ko kayo sa sasakyan ninyo at tatapunan ko kayo ng kidlat. XOXO, love Zeus. P.S., wow, nakikisama ka kay Hera, baby girl? Palagi na lang si Hera na-epal sa mga plano ko, pero ikaw? I expected better from you.”

Pagkatapos ni Iris ilahad ang mensahe, sinabi ni Hera kay Athena, “Tangina, sorry Athena, pero hindi ko makakayang makipaglaban kay Zeus.”

Umuwi kaagad si Zeus. Umupo siya sa gintong trono niya. Nagsisibulungan ang dalawang Diyosa. “Hera, Athena, pa-”

“Oo na asawa, alam na namin. Di kami makikisawsaw sa giyera kung ayaw naming makuryente. Ilaga mo ang kidlat mo at isaksak mo sa baga mo.”

“Pinapayagan ko kayang bumaba bukas ng umaga. Pero, alam ninyong tinadhanang hindi titigil ang laban hanggang hindi si Achilles sumama sa laban. At alam ninyo hindi babalik si Achilles hangga’t-”

“Oo na, anak ni Kronos. Alam namin.” (spoiler much si Zeus, kaya tinagkal ko. Hangga’t ano? *Whooooo*)

Sa ibaba, nagsi-upuan ang mga Trojan sa tabi ng ilog kung saan walang bangkay. “Makinig kayo mga Trojan,” Simula ni Hector. “Hindi natin nasunog ang mga barko ng Achaean dahil lamang naunahan tayo ng dilim. Sa ngayon, tayo ay maghapunan. Pakainin ninyo ang inyong mga kabayo ng mais at painomin ng alak(?). Mag-ilaw kayo ng apoy hangga’t kaya ninyo. Hindi natin papayagan makatakas ang mga Achaean. Magpadala rin tayo ng mensahe sa siyudad. Lahat ng mga ilaw ay bubuhayin. Lahat ay tumambay sa labas. Hindi natin bibigyan ng pagkakataon na mangespya ang mga Danaan. Yuon lang para nayong gabi. Sa umaga, tatapusin natin ang giyerang ito.”

Libro IX

Ang Embahada kay Achilles

At tinambayan nga ng mga Trojan ang mga Achaean.

Hawak ni Sindak at Takot ang mga puso ng Achaean. Nadidismaya si Agamemnon sa kinalabasan ng laban kanina. Naiyak siya at sinabi, “Aking mga kaibigan, mukhang wala tayo magagawa, no? Sinira ni Zeus ang pangako niya. ‘*Promises are made to be broken*’, much? Hayst. Ganun talaga ang ating Diyos. Hindi natin kukunin ang Troy. Umuwi na tayo.”

Tahimik lamang ang mga sundalo. Maliban na lang si Diomedes. Tumayo siya at hinintay ang lahat tumingila sa kaniya. Imik niya, “**BOOOOOOOO!**”

At lahat ay nagpalakpakan sa talumpati ni Diomedes.

Tumayo naman si Nestor at sinabi, “Magaling ka talaga Diomedes, kahit talumpati man o digmaan. Nayon, tapusin na muna natin ang ating mga hapunan. Pagkatapos, bantayan ninyo ang mga *trench* na kinalimutang ninyong lagyan ng pader. Tayong mga tanda ay magpupulong-pulong upang malaman ang kasunod na kilos natin. Agamemnon, ilabas mo yun alak na pinadadala ni Euneus. Kakailanganin natin.”

* * *

Sa loob ng tolda ni Agamemnon, nagsalo-salo ang mga konsehal. Baka may pulutan silang paa ng manok, nakalimutan ni Homer isulat kung anong pinagkakain nila. Makalipas ng mga ilang minuto, nagsalita si Nestor. “Ok, tayo ay magsimula na. Agamemnon, ikaw ang binasbas ni Zeus na mamuno sa mga Achaean, pero *you fucked up*. Ginalit mo si Achilles, at mukhang

pabor ni Zeus siya. I mean binalaan kita, pero hindi po kayo nakinig. Don't kill me please."

Sagot ni Agamemnon, "Hayst, tama ka Nestor. Nagkamali ako. Inaamin ko na. Magpadala tayo ng regalo, gagana kaya yun? Umm, lista ninyo to ha. Pitong *tripod* na hindi pa gamit, gintong kasing bigat ng sampung tao. Hmm gusto ba kaya niya ng kaldero? Sige mga dalawampu. Ay, kabayo. Yun mga nanalo ng karera. Mga labing dalawa. Isama ko na rin yun pitong Lesbian na panday. Yung mga magaganda ba. (OK, pangklaro lang, Lesbian as in taga-Lesbos. Nagitla ako nung nakita ko yun Lesbian. Holy shit natawa na lang ako. SKL)

"Ibalik ko na rin yun anak ni Briseis. Also sabihin ninyo kay Achilles na super busy tayo, kaya wala akong oras makipag-iyotan sa babae niya. Wala mang kahit isang kiss o yakap. Ok na kaya? Hindi ba parang OA? Ayos na kaya? Hmm, itong mga ito ay ibibigay ko kay Achilles, no questions asked. Kung magpasya siyang bumalik sa laban, Ipinapangako ko na sa oras na tayo ay magwagi, malaki ang magiging sahod niya. Ilang babae ang ibigay natin? Mga sampu? Gawin na rin nating dalawampu para sure. Magustohan kaya niya ako bilang biyenang niya? Pumili siya sa aking mga babae para pakasalan, wala akong paki. Bigyan ko na rin kaya siya ng mga ilan siyudad ko. Cardamyle, Enope, Hire, Pherae, Anthea, Aepea, at Pedasus. Ok na siguro no? Nestor?"

Sabi ni Nestor, "Hindi maliit na bagay ang mga pinangangako mo hari ko, pero oo, goods na siguro to. Nayon na natin ipadala ang mensaheng ito. Phoenix (Badass name), ikaw ang maging mensahero. Ikaw Ajax na malaki at Odysseus, sumama kayo. Odius at Eurybates kayo rin. Tayo naman, tayo ay magdasal."

Hinugasan ng mga alipin ang kamay nila, nagsalin rin sila ng alak sa kanikanilang baso pero fancy, at nagdasal. Tapos inom yun alak, bawal magaksaya ng alak.

Nag-speedrun sina Phoenix at nakarating sila sa barko ni Achilles. Nahanap nila si Achilles, nakasuot ng itim at may *eyeliner* sa mata, na nagpapatugtog na kaniyang lira at kumakanta ng '*Will you defeat them? Your demons, and all the non-believers...*'. Sa tabi niya, si Patroclus, kontentong nakikinig.

Hinintay nilang matapos si Achilles. " '*We wanna play this part.*', Sup?

Hayst, babe, ilabas mo nga yun alak. May pagkain pa ba?”

“Wala na, magluto na lang ako.”

Pinaupo ni Achilles ang kaniyang mga bisita. Naglabas ng lomo ng tupa, lomo ng kambing, at likod ng baboy si Patroclus. Pagkatapos niya itong ihawin, inihandog niya ito sa mga Diyos at inilagay sa lamesa.

Unang nagsalita si Odysseus. “Achilles, alam kong alam mo kung bakit kami nandito. Kailangan namin ng tulong mo. Binabantayan kami ng mga Trojan. Hindi kami makatakas. Nagpapadala rin si Zeus ng kidlat. Nasiraan na ata si Hector, susunugin daw niya ang mga barko natin. Natatakot ako na, baka payagan ng langit magkatutoo ang mga pinagsasabi niya. Alam kong Ma-gi-guilty ka kapag hindi ka nakatulong. Sumama ka saamin sa pagbalik para maagapan natin ito, bago lumala nang sobra na walang ano mang tulong ang makakaayos.

“Tanda mo yun sinabi ng tatay mo sa iyo, Achilles? Aniya, ‘Bibigyan ka ng lakas ng langit sa tamang oras. Sugpuin mo ang iyong galit; huwag kang papatol, at sa gayon rerespetuhin ka ng mga Achaean.’ Nakalimutan mo na kaagad ang mga salita ng sarili mong ama? Patawarin mo na si Agamemnon, at patatawarin ka rin niya. Ito, meron rin siyang mga regalo para sa iyo. *Reiterates what Agamemnon said*

“Alam kong galit ka kay Agamemnon, at baka sa mga regalo rin niya, pero alam mong tama na bumalik ka sa laban. Hindi mo alam, baka mapatay mo si Hector?”

Sagot ni Achilles, “Yah nah goods na ako. Maghanap siya ng ibang tutulong. Hindi ba ang digmaang ito ay para kay Helen? Hindi lang naman siya ang may asawa ah. Actually, naisipan kong umuwi bukas. At yun mga regalo niya? Wala akong paki. Ialay niya ang Ehipto, o magbigay siya ng regalo kasing rami ng buhangin, hindi ako makukuntento hangat hindi ko nukukuha ang aking higanti. Mas mahalag ang buhay ko kaysa kung anong mang kayamanan ang meron dun sa Ilius.

“Sabi ni Inay na may dalawang paraan kung pano ako mamatay. Manatili ako dito at mamatay ng maaga, pero ang pangalan ay manatiling buhay. O umuwi at makita ang aking buhok maging puti. Kung hindi mo parin gets, uulitin ko sarili ko, Hindi Ko Tutulongan Si Agamemnon. Meron naman sigurong ibang prinsipeng makakatigil sa pagsunog ng mga barko ninyo no? Magdasal kaya kayo na umulan. Bumalik na kayo, pero ikaw Phoenix, pina-

payagan kita sir sumamasa akin sa pagbalik. Least I can do para sa aking paboritong guro”

May lamig ang tahimik na nakiupo sa kanilang usapan. Binasag ni Phoenix ito ng kaniyang pag-iyak. “Achilles, pano ako makakaalis dine kung hindi ka sasama sa amin? Pinasama ako ng iyong itay upang maturuan ka. Ako lahat nagturo.

“Nuong mas bata pa ako, iniwan ng aking ama ang aking ina para sa iba. Nagselos siya kaya inutusan niya akong ikama ang kabit, upang magalit si itay sa kalunya. Hindi ako sangayon, pero sa udyok ng aking ina, ginawa ko ito. Nalaman rin ni ama at sinumpa niya ako sa pangalan ni Erinyes na hindi ako magkakaanak.”

May pagkalito at diri sa mga mukha ng mga nandito. Tanong ni Patroclus, “Um, pasensya sa pagsabad, pero pasaan na po ang inyong sinasabi?”

Nagtangohan ang mga tao. Salita ni Ajax, “Oo nga Phoenix, *What the fuck are you talking about na?*”

“Mamaya, di pa ako tapos. Ang buong talumpati ko’y 172 linya. Marami akong sasabihin. Nasan nga ba ako? Ah oo nga. Ayun nga, nung kinapon ako, napuno ako ng panting. Ginsto kong patayin ang aking sariling ama. Pero sinabihan ako ng isang Diyos, di ko tanda sino, na ako’y matatatakan bilang isang mamamatay-tao. Sumunod ako pero hindi ko kinayang tumira sa bahay ng aking ama. Nakatas ako sa ika-sampung gabi, kahit binantayan ako ng mga pinsan at kaibigan ko.

“Napadpad ako sa Phthia kung saan nahanap ako ng iyong ama Achilles at tinuring niya akong bilang sariling anak niya. Ginawa niya akong hari ng mga Dolopian. Alam kong hindi ako magkakaanak, kaya tinuring kita bilang sarili kong anak. Pinakain kita, binigyan kita ng mainom, (it says nabinigyan niya si Achilles, isang bata, ng alak? Me just gonna ignore that.) at attensyon ng isang ama.

“Kaya sinasabi ko sa iyo, ibaon mo na ang iyong yabang. Mas mapagmalaki ang mga Diyos, pero kahit sila ay marunong ring magpakumbaba. Ang mga Litae ay anak ni Zeus. Sila ay matanda at mahina. Kung sila ay gagalengin, ibubulong nila ang iyong pangalan kay Zeus at ikaw ay pagpapalarin. At kapag sila ay sinalbahi, ikaw naman ay mamalasin. Ang mga Litae, o *prayer* kung tawagin, ay bigyan mo ng iyong respeto.

“Meron akong ikwekwento sa inyo. Sinalbahi ni Oeneus si Artemis sa

pagkalimot ng pagalay ng *hecatomb* (*whoops!*), kaya pinakalwan ni Artemis ang Calydonian Boar sa Calydon. Kaya nitong bumunot ng mga puno gamit ng mga puting pangil nito. Si Meleager, anak ni Oeneus, nagpatawag ng mga mangangaso upang mapatay ang higanteng baboy-damo. Pero wala silang laban sa aswang na pinadala ni Artemis.

“Hindi nagtagal, napatay ni Meleager ito. Binigay niya ang balat nito kay Atalanta, ang isa sa mga mangangasong tumulong sa kaniya. Nagalit ang mga tito niya dahil ‘bakit sa isang babae binigay?’ Nagalit ang ina niya, at tinawag ang pangalan ni Hades, Persephone, mga Erinyes para patayin siya. Nagalit si Meleager at nagtampo siya. Nagtago siya sa kaniyang kwarto kasama ang kaniyang asawang si Cleopatra (no relation sa Cleopatra ng Ehipto).

“Nayon, sa oras na pinalabas ni Artemis ang baboy-ramo, pinapunta rin niya ang mga Curetes para makipagdigmaan. Sa tulong ni Meleager, hindi sila makalapit. Pero, dahil nga nagtago siya, nasapasok ang mga Curetes. Kumatok ang mga kaibigan niya, mga pari, ang ama niya, at ang ina niya. Nangako rin sila ng lupa. Pero hindi nakinig siya. Lumaban lamang siya sa oras ng kumatok ang kalaban. Napagtanggol niya ang Calydon, pero hindi niya nakuha ang mga pinangako sa kaniya.

“Kaya sinasabi ko sa iyo muli anak, huwag kang gumaya kay Meleager. Masyadong huli na kapag nasusunog na ang mga barko. Tangapin mo na ang mga regalo niya, at sa ganito ay mabigyan ka ng dangal na matagal nang pasado.”

Sagot ni Achilles, “Papa, wala akong paki sa mga regalo ni Agamemnon at sa karangalan. Pero yun sinabi ko kanina ay iral parin. Makitulog ka dito, at sa umaga ay magdedesisyon tayo kung uuwi ba talaga ako o hindi.”

Wika ni Ajax, “Odysseus, tara na. Wala tayong magagawa kung hindi bumalik at ipadala ang balita. Tangina mo Achilles, wala kang paki sa mga kababayan. Hindi marunong magpakumbaba at pigilan ang sariling galit. May mapoot na espiritu sa puso mo na pinakikinggan mo. Lahat nito, para sa isang babae. *I hope your happy.*”

Tugon ni Achilles, “Kumukulo ang aking dugo kapag iniisip ko ang ginawa niya. Dali, padala na ninyo ang mensahe ko. Pero huwag kayong magalala, kapag abo na ang inyong mga barko, papatayin ko rin si Hector.”

* * *

“Anong balita,” madaliang tanong ni Agamemnon.

“Mas nagalit,” sagot ni Odysseus. “Inis siya sa iyo at iyong mga regalo. Aniya pinoprotektahan ni Zeus daw ang Troy. Nakitulog si Phoenix, gusto ni Achilles dalhin siya pauwi.”

“Agamemnon,” simula ni Diomedes. “Wala tayong magagawa. Masyado siyang masumpungin. Lalaban na lamang siya kung naisipan niya, at tayo’y magdasal na maisipan niya. Tayo ay matulog namuna, at sa liwayway, tayo ay maghanda para sa darating na laban.”

Libro X

Pagtingkayad sa Gabi

Lahat ng Griyego ay natutulog, maliban na lamang kay Agamemnon.

Di-mapakali ang hari, lalo't na kumidlat-kidlat, paalala sa darating na laban. Lumingon siya sa mga Trojan at nakita muli ang kanilang mga sigâ at mga sigawan ng tao. Lumingon naman siya sa banda ng mga Achaean at sinabunutan ang sarili at humalinghing.

Nagpasya siyang dalawin si Nestor upang makahanap ng solusyon sa kaniyang suliranin. Nagsuot siya ng kamiseta, ng tsinelas, at binalut ang sarili sa kapang gawa sa leyon. Nagbitbit rin siya ng sibat, para safe.

Hindi rin makatulog si Menelaus. Bumangon siya't binalot ang sarili sa balat ng pantera. Iniisip niya ang mga buhay ng mga Argives, na umalis ng kanilang bansa upang lumaban para sa kaniya. Isinuot niya ang tansong *helmet* at dinukot din ang sibat. You never know.

Hinanap ni Menelaus ang kanyang kapatid. Pumasok siya sa tolda ng kapatid upang gisingin, pero nahanap na siya rin ay hindi na nakatulog.

“What’s up kapatid,” tanong ni Menelaus. “Ano meron sa mga armas? May papupuntahin ka ba sa mga Trojan? Mang-eespiya ganun? Di ko sigurado kung may sasangayon dun.”

Tugon ni Agamemnon, “Kapatid, kailangan natin ng payo nayon na lumipat si Zeus ng panig. Kung bakit ba kumampi siya kay Hector na walang dugo ng Diyos. Ipatawag mo si Ajax na malaki at Idomeneus, ako naman ay pupunta kay Nestor.”

“Hintayin ko ba ikaw dito o hanapin kita pagkatapos kong tawagin ang

dalawa,” tanong ni Menelaus.

“Hintayin mo ako dito. Mahirapan ka pa. Gisingin mo na rin ang mga sundalo. Last name first name ha.”

Nagsitakbuhan ang magkapatid. Nakarating si Agamemnon sa tolda ni Nestor.

“Sino yan?” Tanong ni Nestor, hating-tulog at hating-gitla.

“Agamemnon po. Hindi po ako nakatulog. Inaanyaya ko po kayong sumama sa kin.”

“Ginising mo ako dahil gising ka pa?” bago makabalik si Agamemnon, wumika si Nestor, “Hindi magagawa ni Hector ang sinasabi niya, kung tiniis lamang ni Achilles ang galit niya. Tara, manggising tayo ng iba. Si Oeneus, si Odysseus, si Ajax na maliit at baka si Meges rin. Malayo sina Ajax na malaki at Idomeneus, magpadala ka ng taong gigising sa kanila. Ay si Menelaus. Sorry to say, pero tamad kapatid mo. Dapat na tinutulungan ka niya nayong mandisturbo ng tulog.”

“Yes tamad kapatid ko, pero hindi po sa pagkakataon na ito. Nagkusa nga siyang pumunta sa akin. Papunta na siya sa mga kababanggit ninyo po. Lets na po?”

“Lets,” tugon ng tanda.

* * *

Sa lamig ng gabi at mahinhin na simoy ng dagat, tumayo si Nestor sa unahan ng mga Achaean. May suot siyang lilang kapa at hawak sa isang kamay ang tansong sibat. Di mo sure.

“Aking mga kababayan,” sigaw ni Nestor. “Meron ba sa inyong willing mangespiya sa mga Trojan? Para malaman natin ang kanilang binabalak.”

“I volunteer! I volunteer! I volunteer as tribute!” kalmang sigaw ni Diomedes. “Pero gusto kong may sumama sa akin.”

Nagsitaasan ang mga kamay. Ang dalawang Ajax, Meriones, Antilochus, Menelaus, at Odysseus.

Wika ni Agamemnon, “Ikaw na pumili ng partner mo Diomedes. Pumili ka base sa galing at hindi sa may dugong maharlika.” Naisip ni Agamemnon

ang kapatid niya. Baka *ma-butt hurt* masyado kapag hindi siya ang napili sa super spy mission.

“I choose you, Odysseus!”

“Les gooo,” balik ni Odysseus.

Binigyan ni Thrasymedes si Diomedes ng espada at kalasag, dahil naiwan niya ang sakanya. Suot niya sa ulo ay isang simpleng *skull-cap*, gawa sa balat ng toro (la akong makitang maganda pic neto, but as if maglagay ako dine ng link).

Nagpasa ng pana si Meriones kay Odysseus. Si Odysseus naman ay nagsuot ng isang *boar-tusk helmet*.

Bago sila makalayo, nagpadala si Athena ng isang tagak/heron. Dinasaan nila ang tagak/heron.

“Diyosa kong Athena, ang aking home-girl, makabalik kami nang ligtas sa iyong tulong.”

“Tulad na lang ng pagtulong ninyo sa aking ama na si Tydeus sa kanyang misyon sa pagpapadala ng kapayapaan sa mga Cadmeian. Meron din po akong dumalagang baka por u po ip wi sirbaybe.”

Nakinig ni Athena ang dasal. Sangayon siya.

* * *

Sa kampo ng mga Trojan, gaya-gaya si Hector. Nagpapulong-pulong din siya at tinanong sa mga tao, “Sinong may gustong maging spy?”

Sumagot si Dolon. “Hector, ang iyong misyon ay tumatawag sa aking puso. Kada tibok ay tumuturo sa iyong direksyon. Gamitan ninyo ang setro ninyo. Basbasan ninyo ako nang ako ang inyong magiging espiya. Hindi kita bibiguin, dadalhan kita ng mga plano ng kalaban. Ang aking kondisyon lamang ay mapasaakin ang kalesa at kabayo ni Achilles.”

Nayon, si Dolon, anak ni Eumedes, ay mayaman. Mayaman sa ginto at tanso, pero hindi sa kapogian. Mabilis siyang tumakbo kaya siya’y *designated herald*. Don’t worry, mamatay rin siya. I don’t think Homer liked Dolon.

“Sige, Ama namin. . .” Dinasaan ni Hector si Dolon, para maging opisyal o kung ano man.

* * *

“Oh shit, Diomedes, get down!” Bulong ni Odysseus sa kapartner.

Nakita nila si Dolon, pero hindi napansin ni Dolon ang dalawa.

“Ok itong iniisip ko. Magtago tayo sa mga bangkay. Padaanin natin siya, tapos sneak attack. Shh...” ani ng may utak sa dalawa.

Walang inakala si Dolon. Nang makalayo-layo na siya, sinugod ng dalawa si Dolon. Tumigil siya, akala’y mga Trojan ang tumatakbo patungo sakanya.

Nang makita niya na ang mga inakala niyang mga Trojan ay sa katunayan mga Achaean, tumakbo siya. Patungo sa mga barko ng Achaean. Bobo siya, pero atleast he tried?

Binigyan ni Athena si Diomedes ng lakas, dahil masyado nang malapit sila sa kampo. Dahil, ***God forbid*** na hindi si Diomedes ang makahuli sa espiya. The horror!

“Tumigil ka o mamatay ka!” sigaw ni Diomedes, at tinapon ang sibat. Sadyang hindi tumama sa kanya, kung hindi ay lumipad sa itaas ng kanang balikat ni Dolon.

“Huwag! Kunin ninyo akong bilanggo, may pera ako. Itutubos ko ang sarili ko. Basta’y huwag ninyo akong patayin.”

“Whatever, hindi ka namin papatayin, sabihin mo lang sa amin kung anong ganap at bakit ka lumabas ng kampo?” tanong ni Odysseus.

“Oh! Naging preso ang aking puso sa mga salita ni Hector patungkol sa luwalhati. Nagi akong uto-uto sa palsong dilag ng maaring kinabukasan ko. Pinapunta ako upang malaman ang mga gawin ninyong mga Achaean. Also horsey na mayroong draggy thingy ni Achilles.”

Ngumiti si Odysseus. “Hmm, ok ok. Hindi mo siguro magagamit yun mga kabayo ni Achilles, pero whatevs. Meron pa akong maraming tanong. San mo iniwan si Hector? Nasan ang kaniyang *armor* kabayo? San ang mga tulugan at sinong nagbabantay? Ano ang inyong mga plano? Itutuloy ba nila ang pagsunog ng mga barko namin? Sagot.”

“Uhm,” ang dalawang-isip na sagot ng duwag.

Sinibat ni Diomedes ang tabi ng ulo ni Dolon.

“Noo, sige sige. Um-um. Sina Hector at konseho ay nasa Ilus, malayo sa

maaring laban. Ang mga Trojan ang namamatyag sa gabi, ang mga tribong nagbigay-tulong ay tulog.”

“Hiwalay pa ang mga tulong ninyo matulog? Sagot.”

“Sa tabing-dagat mahahanap ang mga Carian, Paeonian, Leleges, Caucasian, at Pelasgi. Ang mga Lysian, Mysian, Phrygian, at Meonian naman ay nasa tabi ng bayan ng Thymbra. Pero anong silbi ng mga tanong na ito? Kung hinahanap ninyo’y paraanang makapasok sa kampo namin, dumaan kayo sa mga Thracian.

“Si Rhesus anak ni Eioneus ang kanilang hari. Siya’y may ari ng kabayong mas puti sa nyebe at nakikipag karera sa hangin. Ang kalesa’y adorno ng ginto’t plata. Dala rin niya ang gintong *armor* niya. Nayon, kunin ninyo ako bilang inyong bihag, at tingnan ninyo para sa inyong sarili upang makita ninyo na hindi ako nagsisinungaling.”

“Hmm. OK o kaya,” sabi ni Diomedes. Tumingin siya kay Odysseus, at ngumisi.

Bago man maintindihan ni Boboboy ang nangyayari, inilabas ni Diomedes ang kaniyang espada, at pinugutan ng ulo ang Trojan (see, deders). Kinunan ng dalawa ang bangkay ng mga damit at armas.

“Miss Athena, ito po alay namin sa inyo, para kami’y bigyan mo ng extended tulong.”

Binalandra nila ang mga ‘inankin’ na damitin at armas sa tabi ng isang puno ng *tamirisk*. Nimarkahan nila ito gamit ng mga tambô at sanga ng *tamirisk*.

Natagpuan nila ang tulugán ng mga Thracian. Malayo pa, nakita na ni Odysseus si Rhesus ay ang nasagitna.

“Ako sa mga kabayo, ikaw sa mga tao,” bulong ni Odysseus.

Isa, apat, anim, labing-dalawang Thracian ang sinibat ni Diomedes (don’t worry po, hindi po ako marunong magbilang). Umungol nang kadiri ang mga tulog sa pagpasok ng sibat sa dibdib. Hinila palayo ni Odysseus ang mga bangkay, upang hindi matakot at mag-ingay ang mga kabayo. Pinakalwan niya ang mga kabayo at ginamitan ng pana, dahil naiwan niya ang latigo sa kampo (*Oh Whoops!*), ang mga kabayo para tumakbo.

Nasa tabi na ng hari si Diomedes. Sak! Patay si Rhesus. Nagpapasya

siya kung ituloy niya ang pagpatay o tumakas na. Binulong ni Athena, “Les go na muna, makisawsaw pa yung ibang kapamilya ko.”

Gamit nang mga kabayo ng Trojan, tumakas ang dalawa sa dilim ng gabi.

At nakasawsaw nga. Nakita ni Apollo ito at ginising si Hippocoon, konseho ni Rhesus. Nimulat niya ang kaniyang mga mata, nakita na nawawala ang mga kabayo at ang mga patay, sumigaw siya.

Nagsigisingan ang mga sundalo. Hindi na nila hinabol sapagkat, 1) sino bagang hahabulin kapag nakatakas na? at 2) sa gulo at ingay at dahil kagigising lamang, sigawan at lito at ‘what da **fuck**’ lamang ang nasa isipan nila.

Tumigil sila sa puno ng *tamirisk*, pinahinto ni Odysseus ang mga kabayo, dinampot ni Diomedes ang mga kagamitang ‘hiniram’ nila kay tangengot, at tumuloy patungo sa kampo.

Unang nakakinig sa iskape ng kabayo si Nestor (kung bakit yung matanda ang nakakinig, who knows). Pinag-ekis niya ang hintuturo at hinlalato. Ip-inikit niya ang kaniyang mga mata at hiniling na sana po Lord, sina Odysseus po at si Diomedes ang nakikinig ko, at hindi po Trojan na gustong patayin kami.

Inimulat niya muli ang kaniyang mga mata at nakita na, oo nga, sina Diomedes at Odysseus! Yey, best Chirstmas Ever!

“Saan ninyo nakuha ang mga kabayong ito? Wow napakaputi. Galing sa Diyos to no?”

“Sa inyo na lang po kung gusto ninyo. Galing Thrace daw tong mga ito. Pinatay ni Diomedes ang hari nila plus 12 na sundalo. Meron pa yung espiya, *Jina-bberwock* namin, pero iniwan namin yun ulo.”

Tumawa ang tanda sa reference ko. Sinampay ni Odysseus ang mga ‘inarbor’ na gamit ni Colon, at nagbanlaw as dagat. Tumulad rin si Diomedes. Pagkatapos nito, nag-bubble bath silang dalawa ang walang kahit anong kabaklaan ang nangyari dito, get out, hindi ko sila ship, get out of my head, layas, naligo lang sila and nothing gay happened. Okay? Ok.

Pagkatapos nito, nagpahid sila ng *extra virgin olive oil* sa buong katawan, at no, sa sarili lamang nila, not on each other. Naghanda sila ng alak upang ihandog ang mga ‘napulot’ na kagamitan kay Athena.